ISSN 0463-6309

Moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

5 1977 rugsėjis spalis

TURINYS

S. Vilkauja	Motina B. Brazdžionio lyrikoje	2
B. Šimkienė	Apie įtampą šeimose	4
R. K. Vidžiūnienė	Kaip ir mes atleidžiame	6
K. Grigaitytė	Eilėraščiai	9
Z. Tenisonaitė	Iš Java salos mitų	10
M. T. Kuhlmanienė	Apie Jūratę	11
• Knygos	Pr. Naujokaitis — Premijuota knyga jaunimui	13
	J. Pumputienė — Laisvalaikis	14
	A. Miškinis — Dr. J. Basanavičių prisiminus	15
• Moterys pasaulyje	L. R. Andrijauskaitė — Lietuvybės išlaikymas išeivijoje	19
• Mūsų aplinka	Vaiva — Labai malonu, ponia	20
	J. Valiūnas — Sveikatingumo pradai	21
• Sveikata	A. Valsiūnienė — Gydymas vaistažolėm	21
	A. Valsiūnienė — Mūsų sveikata — mūsų pačių rankose	21
• Lietuvoje		23
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	25
• Šeimininkių kompelis	Veda L. Murauskienė	27

ILIUSTRACIJOS

J. Daniliauskienė	Karpiniai	2
J. Daniliauskienė	Karpiniai	3
N. Jurėnienė	Karpiniai	4
E. Jurkūnienė	Vilnius	7
I. Geniušienė	Kompozicija	8
E. Jurkūnienė	Gėlės	10
V. Galdikas	Vinjetės	12
M. Schwind	Rytmetis	14

"MOTERIS" LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1977 m. Nr. 5 (119)

NORA KULPAVIČIENĖ — redaktorė

S. GIRDAUSKIENĖ — lituanistė, Z. DIDŽBALIENĖ — korektorė

I. KAIRIENĖ — skyriaus vedėja, L. MURAUSKIENĖ — skyriaus vedėja

BRONĖ PABEDINSKIENĖ — administratorė.

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada

Spaudė "Tėviškės Žiburių" spaustuvė, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3.

Prenumerata metams $7.00, garbės prenumerata — $10.00.

Viršelis — aukštaitiškas audinys

Jen nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1977. No. 5 (119)

Printed by "Lights of Homeland" in Mississauga, Ont.

moteris

1977 5 (119)

KANKLININKĖS LIETUVOJE

MOTINA

B. BRAZDŽIONIO LYRIKOJE

S. VILKAUJA

J. DANILIAUSKIENĖ KARPINIAI

Motina, man saulė tavo veidą mena,
Vargo raukšlės šviečia kaip žvaigždžių keliai
Visą šitos žemės klaidų kelią mano
Tegu švies tavo veido spinduliai . . .

B. Brazdžionis

Kai tūkstančiai mūsų žmonių, artėjant frontui ir antrai komunistų okupacijai, paliko savo gimtuosius namus ir išėjo į Vakarus, tų benamių pakeleivių tarpe buvo ir Bernardas Brazdžionis. Jis jau buvo žinomas poetas ir su savo kūryba buvo pasiekęs Parnaso viršūnę. Gal pats B. Brazdžionis ir nejautė, kaip jis kiekvienoje Vokietijos stovykloje buvo mūsų laukiamas ir mielas svečias, kai barakuose ar išgriautų kareivinių salėse visiems susirinkusiems išspausdavo graudžias ašaras iš akių, kai atvažiavęs pradėdavo deklamuoti:

Lietuva, mano šiaurės pašvaistė
Ir gėlė sidabrinių rytų,
Kas krauju tavo veidą nulaistė
Ir ko raudi prie kryžkelės tu?

Lietuva, Lietuva, tu kaip saulė gyva
Ir už rudenio debesio juodo,
Tu benamių sūnų už kalvų ir kalnų
Ir daina, ir viltis, ir paguoda.

Rodos, taip silpnas kūnu, bet kaip stiprus savo dvasia Brazdžionis išeidavo į sceną ir kartais lyg pranašo galingu balsu ragino mus laikytis ir nepasimesti sunkiame benamių kelyje:

Šaukiu lietuvį burtis prie lietuvio
Ir gyvą širdį prie gyvos širdies,
Kad tamsiame vidurnakty nežuvę
Pakiltų rytmečiui gyventi ir žydėt.

Iš sutemų, iš prieblandų išeikit,
Uždekit naują ugnį širdyse,
Vergams palikit vargo naktį klaikią —
Šaukiu aš jūsų protėvių dvasia.

Tada mes jautėme, kaip jis palengvindavo mūsų sunkų benamių likimą, kaip sustiprindavo tėvynės meilę ir jos ilgesį mūsų širdyse ir viltį bei troškimą sugrįžti atgal.

* * *

B. Brazdžionis (palyginti su kitais poetais) yra išleidęs gana daug eilėraščių rinkinių, kaip antai: "Baltosios dienos", "Krintančios žvaigždės", "Ženklai ir stebuklai", "Per pasaulį keliauja žmogus", "Svetimi kalnai", "Šiaurės pašvaistė" ir kt. Pradėjęs rašyti dar gimnazijos suole, rašytojas tuoj išsiskyrė iš jaunųjų tarpo ir atsistojo greta J. Aisčio, A. Miškinio ir eilės kitų lyrikų.

Vaikų literatūroje jis irgi yra įnešęs savo dalį. Pasirašęs Vytės Nemunėlio slapyvardžiu, jis sukūrė daug gražių eilėraščių, kurie su džiaugsmu buvo sutikti mūsų mažųjų. Pradėję tremtinio kelionę, mūsų vaikučiai, nors dar ir nemokėjo gerai skaityti, bet pasiėmė su savimi "Meškiuką Rudnosiuką" ir, palindę po vežimo būda, vartė puslapius, džiaugėsi gražiais knygelės piešiniais, bandė deklamuoti ir net skaityti.

Brazdžionio poezijos pagrindinius motyvus sudaro žmogaus gyvenimo keliai ir likimas, tėvynės meilė, gamtos grožis, skaudi tremtis ir kt. Be to, daug eilėraščių yra parašyta ir religiniais motyvais. Nė vienas iš mūsų poetų nėra tiek sukūręs religinio turinio posmų, kiek Brazdžionis. Labai nedaug rašytojas lyrikoje yra skyręs savo asmeniškiems išgyvenimams. Daug eilėraščių yra paskyręs motinai. Vienur jaučiame, kad tai jo paties motinos vaizdas, kitur bendrai lietuvė motina. Keli eilėraščiai yra skirti motinai tėvynei ir Dievo Motinai Marijai.

Labai nuoširdžiai ir giliai prasmingai jis kalba apie motinos meilę eilėraštyje "Motina". Čia motinos meilė yra lyginama su gėlių šlamėjimu, o poetas prašo, kad motina nepaliktų jo vieno:

Motina, man gėlės tavo meilę šlama,
Vyturėliai čiulba jį gražiai kasryt,
Aidas jo krūtinėn man kaip laimė teka
Ir per širdį eina kaip rasa skaidri.
Motina, man gėlės tavo meilę šlama,
Už tave pasauly kas karščiau mylės?
Nepalik našlaičio, nelik vieno, mama,
Niekur neik, motule, dar iš tos šalies . . .

Visoms mūsų motinoms yra skirtas eilėraštis "Lietuvos motina". Čia lietuvė motina, apsigaubusi galvą baltu nuometu, tėvą knygnešį, sūnų savanorį ir skausmą ilgai maldoje minės:

Po baltu nuometu baltos lelijos veidas,
Praeis pavasaris, o veidas vis žydės,
Ir, kaip palaukėse aukštų pagojų aidas,
Liūliuos melodija jos mylinčios širdies.

Ji tėvą knygnešį, ji sūnų savanorį,
Ji savo sielvartą ilgai minės maldoj
Ir baudžiauninkės duoną sunkią, juodą, gorią
Regės iš rugio želmens kas ruduo.

Kaip subtiliai ir švelniai poetas išreiškia dieviškos motinos meilę savajam kūdikiui. Paskaitykime "Dievo Motinos lopšinę":

Tyliau, tyliau, naktie, dvelkimą švelnų
Nešk čia pro palmių miegančius lapus,
Ir vėjas tenepūs čia nuo Libano kalno,
Ir ant Jordano te rasa lig ryto bus.

Tyliau, tyliau giedokit, serafinai,
Ir žvaigždės, jūs, plazdenkite tyliau,
Ir aš be atdūsio prie Jo, prie mano džiaugsmo rymau,
Kol rytmečio šviesi žara išauš.

Liūdni ir graudūs eilėraščio posmai, kur mirusiai motinai ir kapuose širdį skauda, nes ji girdi praeinančias tremtinių kolonas ir skundus savo blaškomų vaikų:

Girdi tu, motin, mūsų žemės raudą
Ir skundus blaškomų sodybų ir namų —
Ir tau šaltam kape gal širdį skauda,
Ir tau šaltam kape gal neramu.
Girdi — praeina tremtinių kolonos,
Ir krinta ašara ant vieškelio akmens,
Kai jie basi bus jau anapus Dono,
Jų skausmo ašara dar vis ugnim rusens
Nukritus ant vagos, kur mirė duona,
Sumindžiota kazokų, ne rudens.

Palikęs gimtuosius tėviškės namus ir atsidūręs po svetimu dangumi, Brazdžionis daugiau pradėjo rašyti patriotinių eilėraščių apie tėvynės grožį, jos ilgesį bei vargingą benamių tremtinių likimą. Tada Lietuva jam tapo kaip tikroji jo motina, nors svetimieji net ir nenori minėti jos vardo:

Niekur nemini jie tavo mažo vardo,
O esi tu, mano Motina, esi.
Niekur jie nemato tavo mažo vardo,
O šviesi tu, mano Motina, šviesi!

Išraškys jie tavo sodus ir sodybas,
Ir bekraitė ir beturtė būsi tu,
Išvarys tave iš sodų ir sodybų,
Liks našlaitei tik dalia kapų šaltų . . .

Iš eilėraščio "Mažoji Motina" pabaigoje poetas pranašauja, kad amžiais bus gyva Lietuva:

Jei tu mirtum, aš tavam kely dar gyvas,
Jei aš mirčiau, liktum, Motin, tu gyva!
Amžiai nešė, amžiai neš dar tavo sielą gyvą —
Tu mažoji, tu didžioji Lietuva!

Be šių eilėraščių, kurie yra skirti motinai ir motinai tėvynei, jis yra parašęs ir keletą maldų, kurioms mūsų muzikai sukūrė melodijas ir kurios dabar dažnai giedamos mūsų bažnyčiose.

Štai malda "Be motinos tėvynės":

O Dieve Tėve mūsų, mes skurdūs kaip načlaičiai,
Be motinos tėvynės, be žemės, be namų,
Rasa savos malonės mūs krūtines palaistyk,
Suspaustos juodo vargo, nelaimių ir skausmų.

J. DANILIAUSKIENĖ KARPINIAI

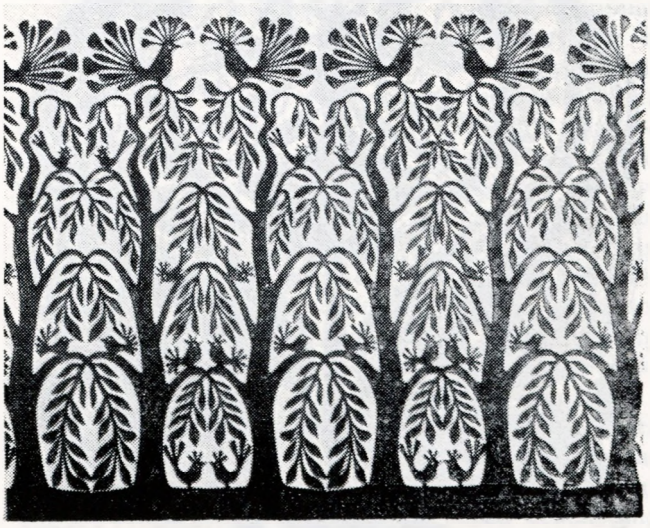

Pavargo mūsų kojos, pavargo mūsų širdys
Be Nemuno pakrančių, be tėviškės kelių,
Kaip paukščius be pastogės Tu glauski mus ir šildyk
Ir širdžiai negailėki ramybės spindulių.

O eilėraštyje "Aušros Vartų Marijai" jis prašo Dievo Motinos, kad ji globotų mūsų tėvynę, o už tai visa tauta bus amžinai dėkinga:

Marija, Motina geroji
Tėvynės mūsų Lietuvos,
Taikoj ir laisvėj ją globojai,
Globok ir vėtrose kovos.
Išėjus skausmo kelią kartų
Tenepaluš ir nepalinks,
Tau padėkot prie Aušros Vartų
Visa tauta tesusirinks.

* * *

Poetas B. Brazdžionis yra gimęs 1907 m. vasario 2 d. Biržų aps., Pumpėnų vls., Stebeikiškių kaime. Todėl šiemet jis švenčia savo 70 metų gimimo sukaktį. Nors ir toli nuo gimtųjų Nemuno pakrančių, bet jis ir dabar tebegyvena saulėtoje Californijoje ir vis dar tebekuria ir teberašo. Tad tesulaukia mūsų mielas sukaktuvininkas dar daug daug laimingų bei kūrybingų metų!

N. JURĖNIENĖ — KARPINIAI

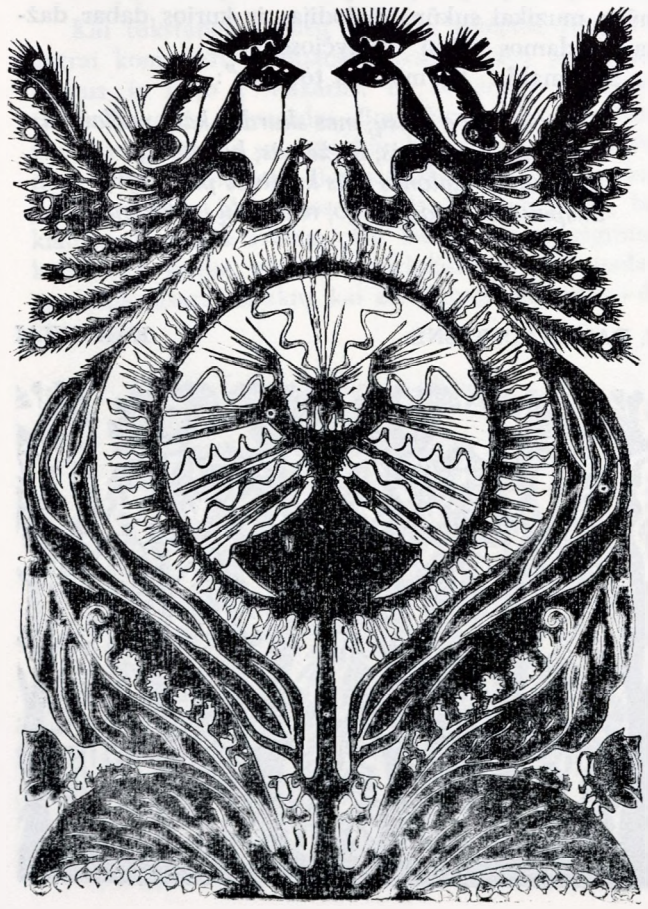

APIE ĮTAMPĄ ŠEIMOSE

B. ŠIMKIENĖ

Šiais laikais daug rašoma, kalbama apie moterų problemas — jų statusą valstybėje, visuomenėje, šeimoje. Tuos ir kitus klausimus kelia daugiausia pačios moterys spaudoje, įvairiuose moterų sąjūdžiuose, organizacijose.

Viena labai svarbi, gal net pati svarbiausia šiame krašte moterų organizacija, kuri išimtinai rūpinasi moters ir kartu šeimos problemomis, yra American Home Economics Ass. — AHEA. Ši organizacija veikia nuo 1907 m., ir tos org-jos narės yra moterys, baigusios namų ūkio mokslus. Be kitų darbų, minėta org-ja leidžia knygas, mokslinio ir informacinio pobūdžio žurnalus, kuriuose spausdinama naujos studijos, tyrimų rezultatai, liečiantieji namų ūkį, ir bendrai svarstoma moterų ir šeimų reikalai.

Praeitų metų lapkričio mėnesio Home Economics žurnale yra patalpintos reikšmingos diskusijų santraukos apie moterų problemas ir specialiai apie įtampą šeimose. Šis nelemtas reiškinys šeimose buvo pagvildentas metiniame (67-me) AHEA konferencijos suruoštame forume. Pašnekesiuose dalyvavo kompetetingi asmenys — sociologai, spaudos atstovai ir namų ekonimikės — profesorės. Be to, atskirai pranešimą padarė sen. W. Mondale (dabartinis viceprezidentas), kas, būtent moterų ir šeimos reikalu, yra daroma ir sprendžiama kongreso rūmuose. Pabandysiu bent kaikurias mintis ir pasisakymus minėtuose pašnekesiuose čia suminėti.

Rodos, negalėtų būti nieko svarbesnio kaip šeima, tas atskiras vienetas, iš kurių susidaro tauta ir valstybė. Taigi šeima turėtų kas nors daugiau rūpintis iš augščiau. O betgi taip nėra. Šeima pati savimi turi rūpintis, visus reikalus spręsti, savo įsigytus namus saugoti ir egzistenciją užtikrinti. Iš valdžios pusės per mažai susilaukia dėmesio ir pagalbos. O šeima žmogui

(taip pat tautai ir valstybei) yra svarbi ir reikalinga. Žmogus šeimos namų pastogėje randa prieglobstį ir apsaugą nuo aplinkos, nuo pasaulio, suranda poilsį ir privatumą asmeniniam gyvenimui. Sen. W. Mondale savo kalboje pažymėjo, kad šeimų reikalai buvo ir yra primiršti, o kaikuriuose visuomenės sluoksniuose net nemadinga šiais laikais kalbėti apie ankstyvesnes tradicines šeimas, šeimų pastovumą ir moralę. O betgi nėra kitos tokio svarbumo institucijos visuomenėje, nėra pakaitalo, kuris galėtų pavaduoti šeimą. Šeima yra pagrindinė ir įtakojanti kraštui institucija, nesgi šeima yra pirmoji auklėjimo ir mokymo mokykla. Todėl argi būtų galima nuniekinti šeimos reikšmę? Šeima susidomėti dar labai svarbu ir dėl to, kad iš šeimų iškyla baisūs žiaurumai ir nusikaltimai.

Vedybose nevienodai laimi vyras ir žmona. Vyrams vedybos yra pats geriausias, praktiškiausias susitvarkymas jo asmeniniam gyvenimui. Moterims vedybos ar šeimyninis gyvenimas, bendrai imant, nėra, anot tos dainos, kelias rožėmis klotas. Mergaitės ištekėdamos prisiima naujas keleriopas atsakingas pareigas, kurių nuoširdus vykdymas neretai neigiamai atsiliepia į jų fizinį ir dvasinį gyvenimą. Randama, kad nemažas procentas ištekėjusių moterų taip paskęsta namų ūkio darbuose ir šeimos reikaluose, jog gyvena nuolatiniame skubėjime ir įtampoje ir neretai suserga depresija, o tai yra labai destruktyvus faktorius, neigiamai veikiąs viso organizmo normalų ir sveiką funkcionavimą. Priežasčių tam labai daug ir kaikurios sunkiai išvengiamos ar pataisomos.

Mergaitė, eidama į šeimyninį gyvenimą, dabar nebegali tikėtis, gal kaip kada anksčiau, kad ji ras apsaugą, globą ir gyvens ramiai ir patogiai, nelyginant pilyje su augštomis sienomis aplinkui. Ne, tokio patogumo nebegali tikėtis, o gal dabar ir nebenori nuo ko nors priklausyti. Ji turi žinoti ir būti pasiruošusi pati save visą gyvenimą globoti, apsiginti ir sugebėti vykdyti pasiimtas pareigas, betgi tiek kiek jai priklauso, atsižvelgiant į turimas sąlygas. Taip pat šiais laikais mergaitė ištekėdama nebegali tikėtis, kad ji visą gyvenimą bus išlaikoma, nereikės eiti uždarbiauti. Statistikos rodo, kad jau ir šiais laikais daugiau pusės ištekėjusių moterų yra dirbančios. Moterys, pasiekusios išsimokslinimo, nori būti vis daugiau ir daugiau nepriklausomos. Tik tuo pačiu dirbančios ištekėjusios moterys užsideda sau (kartais be didesnio reikalo) dvigubą naštą, nes vis tiek joms tenka ir namų darbai atlikti arba bent kaikurią jų dalį, jei joms kas iš šalies ar šeimos narių pagelbsti. Taigi amerikietės, labiausiai dirbančios, nors ir turėdamos savo namuose (bent jų dauguma) pavydėtinai patogias darbo sąlygas, iš tikrųjų dienas leidžia nuolatinėje įtampoje, beskubėdamos atlikti visus darbus ir reikalus.

Knygoje *The Russians* skaitome, kad rusės iš vienos pusės pavydi ir kartu užjaučia amerikietes, kad jos neišlaisvintos ir nelygiateisės, kad jos sau būna namuose, augina šeimas, ar visas dienas pirkinėja po krautuves, žodžiu, gyvena be rūpesčių. Matome, kad ne taip jau dailu, kaip iš tolo atrodo. O rusės, taigi ir mūsų sesės Lietuvoje, visą dieną dirbę, grįžusios turi parūpinti ir paruošti šeimai pietus ir kitus ruošos darbus atlikti. Joms esą labai gerai žinomi tik du žodžiai: darbas ir šeima. Taigi, nežiūrint kokia būtų socialinė santvarka krašte, dirbančios moterys dirba dvigubai. Gal dalinai kaikurios amerikietės nenori tų lygių teisių, nes suabejoja savo fizinėmis ir dvasinėmis pajėgomis.

Visuomenės moterų darbas namuose yra nematomas, ignoruojamas ir net pačių moterų nevertinamas, o didesnis dėmesys skiriamas apmokamam darbui, nesgi pats gyvenimas to reikalauja. Nors dabar vėl girdėti ir kitokių nuomonių, t.y. domėjimasis šeima, namų ūkiu, technologijai ateinant su naujais išradimais, kurie namų darbus daro lengvesniais ir įdomesniais. Atėjo laikas moterų darbą namuose ir, ypač vaikų išauginimą, patyrinėti ir įvertinti jų reikšmę ir svarbą socialiniu ir ekonominiu požiūriu visam kraštui. Taip kalbėjo ir pažymėjo sen. W. Mondale.

Išsiskyrimų atvejais (2 iš 5 šeimų Amerikoje išsiskyrusios, bet išsiskyrusių vedybų daugėja) daugiau nukenčia moterys, nes joms tenka pradėti iš naujo susikombinuoti sau ir dažnai vaikams pragyvenimą. Todėl neretai ir ištekėjusios nenori apleisti turėtų darbų, ypač profesinių, nes eventualiai ateityje gali tekti pačioms pragyvenimą užsitikrinti. Moterims iš vienos pusės dar yra sunku gauti geresnius darbus ir prasimušti į vadovaujamas pozicijas, iš kitos pusės darbdaviai nevengia moterų, net yra pareikalavimas, nes jos yra pigesnė (vis dėl tų teisių) ir dažnai geresnė darbo jėga. Jau ir dabartiniais laikais moterys sudaro kliūtį vyrams darbo rinkoj, kurie, atseit, turi išlaikyti šeimas. Viename TV pastatyme Mary Tylor Moore įrodinėjo savo "bosui", kad jai būtų mokama tiek pat, kaip ir jos bendradarbiui, nes ji padaranti lygiai tokį pat darbą. Bosas paaiškino: "Tu ne tiek pat, bet geriau padarai, bet tas vyras turi išlaikyti šeimą".

Išsiskyrimai yra pats sunkiausias gyvenimo tarpsnis pergyventi ne tik moterims, bet ir visai šeimai, sukeliantis ilgam laikui įtampą, nesaugių situacijų, net pavojų ir labai žalingai atsiliepia socialiu požiūriu. Vaikai, jei tokių yra, nukenčia daugiausia, nes nustoja tikros tėviškos vispusiškos globos. O tokių pasimetusių vaikų daug. Iš 6 vaikų vienas vaikas gyvena vieno tėvo ar motinos šeimoje.

Nusistovėjusi nuomonė, kad vaikų išauginimas priklauso motinoms. Betgi tėvo geras pavyzdys ir autoritetingas žodis labai reikalingas sėkmingam vaikų auklėjimui. Vaikai tėvams iš vienos pusės teikia džiaugsmą, gyvenimo prasmingumą, iš kitos pusės — nuolatinę įtampą, baimę, rūpestį bei atsakomybę, kad jie nenueitų kreivais keliais, kad būtų sveiki, kad gyvenimas būtų sėkmingas. Tėvai turi pergyventi daugelį krizių ir jaučia kaltę, jei nepasiseka, kaip norėtų. Vaikų išmokslinimas šiame krašte jautresniems tėvams sudaro didelius rūpesčius ir baimę (vaikų vežiojimai, grobimai ir kt.). Dėl valdžios ir mokytojų (taip pat ir tėvų) nesugebėjimo ir stokos kontrolės mokyklose vaikai tampa alkoholio ir narkotikų aukomis.

Kitas labai svarbus šeimos nuolatinis rūpestis yra pragyvenimo šaltinis. Niekas čia nėra garantuotas savo įplaukų pastovumu. Kai darbininkas nustoja darbo, tai ne tik jis pats, bet ir visa šeima kenčia nuo

finansinių trūkumų ir moralinių pergyvenimų, nes žmogus lyg ir nuniekinamas, kai iš darbo atleidžiamas.

Kiekviena šeima, žinoma, turi specifinių įtampą ir nerimą sukeliančių priežasčių, kurių čia neįmanoma ar būtų prasminga išskaičiuoti. Kaip sumažinti negeroves ar numatyti šeimas ardančias priežastis, patariama visų pirma skirti daugiau laiko šeimai. Labai svarbu šeimų gyvenime laikas. Per daug laiko skiriama uždirbti pinigams (neatsilikti nuo kaimynų) ir tik kiek lieka — šeimai. O reiktų sutaupyti ir paaukoti daugiau laiko paruošimui sekančioms generacijoms.

Taip pat patariama, kad šeimos nariai pasiskirstytų darbais, pareigomis ar rolėmis, kad kiekvienas jaustų, jog namai ne koks restoranas ar viešbutis. Betgi svarbiausia rolė namuose, turės ir ateityje priklausyti moterims, nes tos rolės ne tik nenorės, bet ir negalės atsisakyti, prisimenant jų pačių kaip moterų specifines ypatybes. Tiesa, kaikuriais atvejais, aplinkybėms verčiant, bandoma rolėmis pasikeisti: moteris eina dirbti, o vyras perima namų ruošos darbus ir reikalus. Tačiau toks rolėmis pasimainymas dažniausiai būna laikinas, nes vyai nėra linkę užsidaryti namuose ir užsiimti moteriškais darbias, tartum nereikšmingais, menkaverčiais. Kaip mūsuose, taip ir kitur, vis dar darbai yra skirstomi į moteriškus ir vyriškus. Toks senoviškas darbų bei pareigų rūšiavimas (sakoma — stereotipinis) visada gali sudaryti begales nesusipratimų, kivirčų, įžeidimų ir bereikalingos įtampos. Ir todėl tam tikras lankstumas, supratimas ir sugebėjimas, reikalui esant, pasikeisti darbais yra pageidaujamas ir reikalingas.

Konferencijos pabaigoje buvo svarstyta ir patarta ekonomikėms — mokytojoms ir dirbančioms kitokius darbus praplėsti savo darbo sritis, įsijungti daugiau į visuomeninį darbą, įsigilinti daugiau į moterų naujas problemas, kurios atsiranda kintant socialiniam gyvenimui, ir jieškoti galimybių atsirandančias negeroves nugalėti ar sumažinti. Na, o moterims, ypatingai su šeimomis, patariama, besirūpinant kitais, neužmiršti savęs.

KAIP IR MES ATLEIDŽIAME

RŪTA KLEVA VIDŽIŪNIENĖ

— Į Šventą Juozapą, — pasakė ramiai, nors didelėse akyse švietė baimė. Atsisukęs atgal, prieš užvesdamas taksio skaitliuką, dar sekundę sekiau jauname veide besiblaškančius šešėlius, į skarą susuptą kūną, tarsi norėdamas atspėti, kiek laiko dar buvo likę. Atrodo, suprato mano mintį, nes švelni šypsena nusidriekė ir vėl pradingo.

— Dar nėra tragiška, nesirūpinkite, jūs greit atvažiavote.

Dabar slėnis išsiplėtė prieš mane, kaip didžiulis pasakos sodas, slėnis ispanišku vardu pavadintas išdidžios užkariautojų tautos šventojo atminimui, slėnis apsuptas didingų ir dabar nuo kaitrios saulės paraudusių kalnų, kuriais visad žavėjausi, bet į kuriuos iš tikrųjų niekad neprisirengiau įžengti, nors gyvenau ir vargau jų papėdėje jau geroką skaičių metų. Kaip kurmis, vis įsirausęs į savo smulkių rūpestėlių kalvą, kaip darbinis gyvulėlis, nepakeliąs nuvargusių akių į dangaus mėlynę ar žvaigždėtą nakties skliautą. San Fernando slėnį, visą tviskantį vos tekančios saulės pirmame spindulyje, ir jis man pasirodė visiškai kitoks, nesudulkėjęs ir nenuobodus, nekasdieniškas ir beveik brangus.

Retai pakildavau iš patalo tokį ankstyvą rytą, per dieną užsiėmęs nesibaigiančiomis studijomis, o vakarais užsidirbdamas duoną vairuodamas taksį, atliekamą praleisdamas prie knygos, vengdamas ne tik namiškių tuščių kalbų, bet ir laiką gaišinančių draugysčių. Kažkur kitiems kvepėjo po langais raudonais žiedais apkibę buganvilėjos, niekad lapų nepametą kamelijų krūmai, mano gi žvilgsnis buvo nukreiptas į spindintį muilo burbulą, į kada nors ateityje pasiekto tikslo blizgėjimą, į suplanuotą ateities karjerą, suskirstytą tiksliais ir tvarkingais ketvirtainiais.

Štai saulės spinduliai jau pasiekė šventos Suzanos kalnų viršūnes ir ritosi toliau, žadindami kaimyninį Simi slėnį. Bernardinų kalnuose tebekabojo nuolatinis melsvas rūkas, o San Fernando misijos varpas jau daužėsi ankstyvoms Mišioms, kai mes nėrėm siauručiuke gatvele pro gaubtas prieangio arkadas. Juodaplaukės ir tamsių rūbų ispaniško gymio moterys jau stovinėjo prieangiuose, gaubdamos galvas juodų mezginių skaromis. Baltai juokėsi švariai išpraustų ir išdabintų vaikų dantys.

Kodėl viską taip ryškiai fiksavo mano šiaip gana nejautrios ir nesentimentalios akys? Buvau įpratęs į

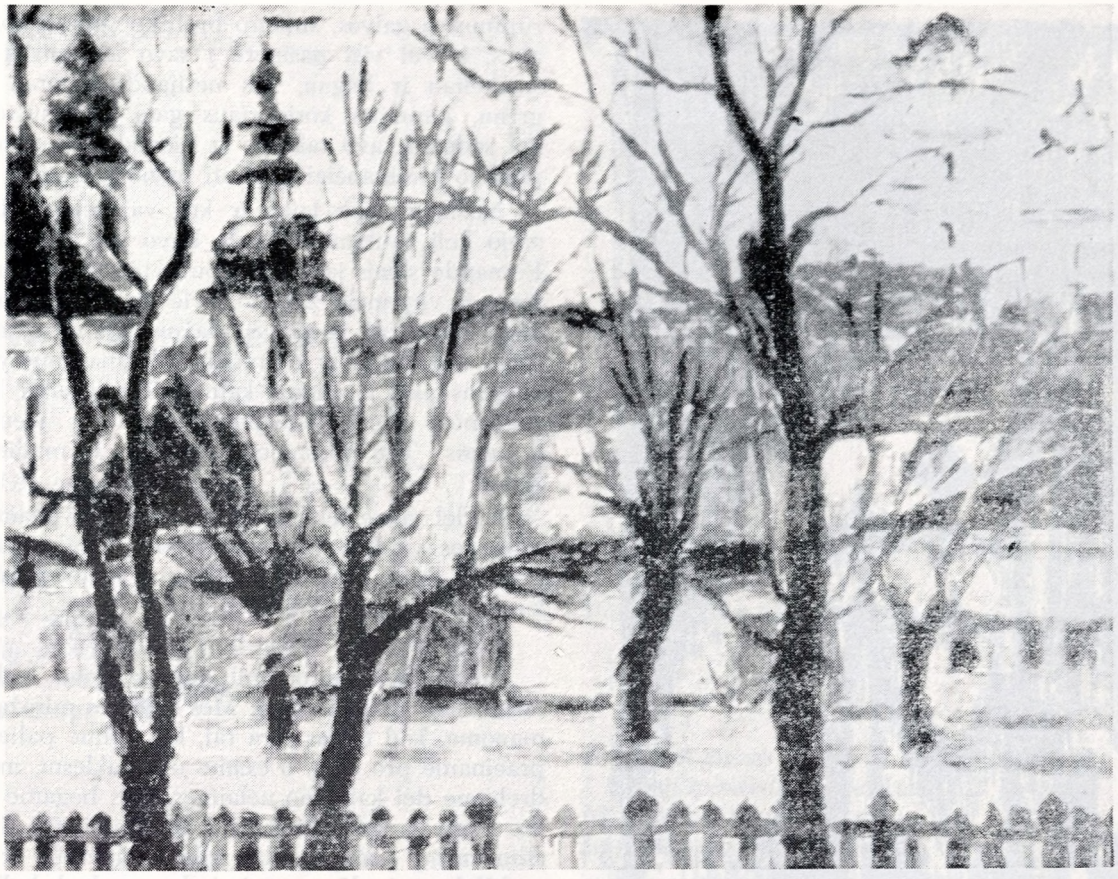

E. JURKŪNIENĖ VILNIUS

šias gatveles ir į šiuos žmones, besistumdydamas jų tarpe jau ar ne penkti metai, besistumdydamas, bet visiškai jų nepaliesdamas ir beveik jų nematydamas, lyg buvome ne iš to paties pasaulio. Ateitis, mokslas, užsibrėžtas tikslas, kad neapvilčiau toli Čikagoje tebevargstančio tėvo, kurio štai per kalėdinį vizitą netikėtai pastebėti žilstą plaukai, palinkę pečiai ir akių nuovargis gal ir buvo atsakingi už dabar manęs vis nepaleidžiančią nuotaiką, drauge ir mylinčiai džiaugsmingą ir kažkaip graudžią. Tarytum nematoma tėvo ranka telaikė palietus mano galvą ir akys tebeklausė, kuo rengiuosi pateisinti savo žmogišką būvį — visad tik imdamas ir imdamas, bet niekad niekam nieko nedavęs. Po motinos staigios mirties, atrodo, gyvenimas nesibaigiančiai vis statė jam filosofinius klausimus apie žmogaus buities trapumą ir esmę, ir tų nesurastų atsakymų nuovargis buvo ypač ryškus, kada jis žiūrėdavo į mane, apsilankantį retomis studijų pertraukų progomis.

Skubėjau nurodyta kryptimi. Nors iš tikrųjų šis rytas nebuvo mano darbo diena, bet kelios smulkios vakarykštės nesėkmės privertė darbdavį kreiptis vėl į mane, kad užpildžius tuštumą dienotvarkėje. Truputį pyktelėjau, kad teko vos porą valandų numigus vėl beveik patamsyje keltis, bet dabar prieš akis išsiskleidęs rytmetinio slėnio grožis beveik užėmė kvapą, ir siela dainavo su kalnų pakriaušėse besiblaškančia varpų muzika.

Mažame veidrodėlyje mačiau švelnius ir desperatiškus jaunos moters bruožus, jos tamsius, ilgus, atgal atmestus plaukus, bet artėjant į ligoninės kiemą, šešėliai, besiblašką jos veide, nebuvo vien fizinis skausmas. Jaučiau jos akis įtemptai sekant mano veidą ir mažą kryželį, kadaise dar motinos dovanotą, šviečiantį ant mano praviros krūtinės, ir staiga beveik krūptelėjau, pajutęs, kad palietė mano petį.

— Atsiprašau, bet aš turiu vieną labai didelį prašymą. Nemanau, kad sugebėsiu tinkamai atsilyginti, bet staigiai atsirado drąsa ir esu pasiryžusi bandyti. Ir nežinau, ar jums mano prašymas bus bent suprantamas. Gal jūs sutiktumėte mane palydėti į ligoninę . . . kaip savo žmoną?

Užstojusioje tyloje man žadą atėmė prašymo absurdiškumas. Žiūrėjau į jauną moterį su pykčio ir netikėjimo mišiniu. Pamažu sudrėko jos akys, ir didelės ašaros lėtai ritosi skruostais, o neviltis užtemdė žvilgsnį. Nuleido galvą, o balsas vos buvo girdimas.

— Aš kažkodėl pagalvojau, kad gal tai nebūtų neįmanoma . . . padėti žmogui nelaimės valandoje . . . paskui būčiau pasakiusi, kad turėjote skubiai išvažiuoti . . . net ir jūsų tikro vardo niekas nesužinotų, o man tai būtų tiek neišpasakytai daug reiškę . . . tik iki langelio . . . Bet atleiskite. Kiek aš jums esu skolinga?

Fizinis skausmas staigiai persmelkė jos gležną kūną, ir ji suvaitojus susigūžė sėdynėje. Nieko nelau-

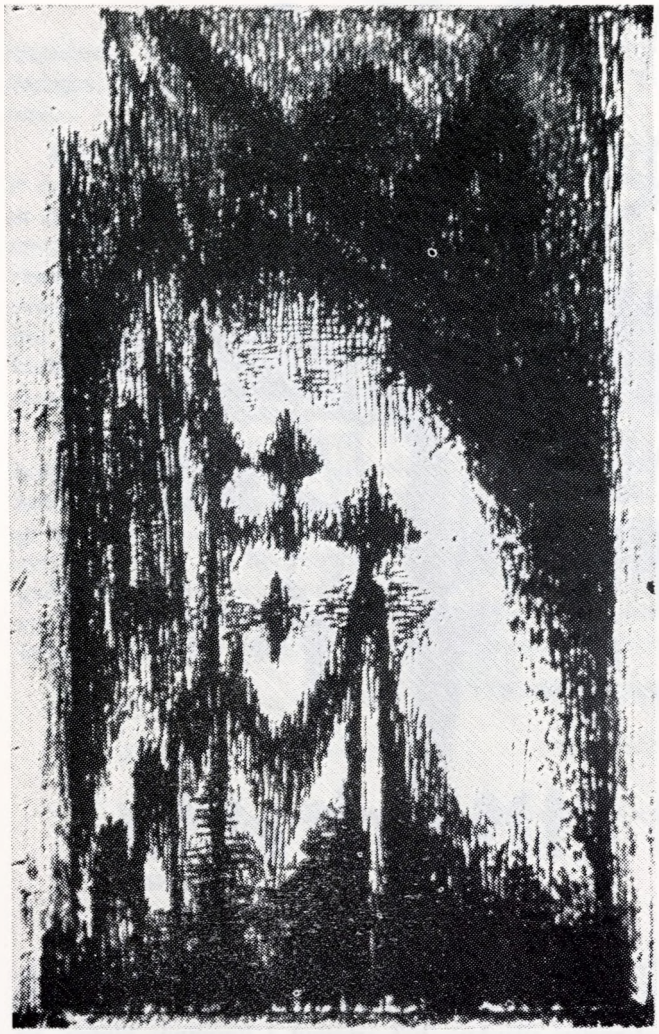

IRENA ŽEMAITYTĖ - GENIUŠIENĖ KOMPOZICIJA

kęs, atidariau duris ir griebiau ją į glėbį, drauge neš-damas ir jos menką turtelį.

— Kaip jūsų pavardė? — ieškojau atsakymo skaus-mo sukaustytose lūpose. Metė man savo rankinuką.

Toliau viskas vyko lyg košmare. Tarsi pagreitintai rodomoje filmoje. Priengyje jau švaistėsi balti chala-tai, pasijutau bestovįs vienas visuotiniame susijaudi-nime, nereikšmingas naujo žmogaus į pasaulį atėjimo valandoje, rankoje suspaudęs svetimos merginos pini-giną.

Kažkoks jaunas vyras man nurodė laukiamąjį, be-sipriešinantį beveik įstūmė į vidų. Pakilo kelios susi-rūpinusios galvos, sužiuro broliško supratimo kupinos akys, ir vėl visi pasinėrė į savo asmenišką rūpestį. Atsikėliau ir bėgau, nes nesijaučiau gerai. Kad aš grįšiu, pasakiau koridoriaus gale ir nesustojau tol, kol sėdėjau savo taksyje, ir vienodas motoro ūžimas pradėjo raminančiai grąžinti mane į pasaulį.

Nežinau, kiek laiko ir kur važinėjau. Mikrofonu atėjo keli šaukimai. Saulė buvo jau augštai, ir San Fernando slėnis jau seniai buvo nustojęs savo perma-tomo ir virpančio žavesio. Prie atsidariusių užeiginių angų būriavosi jaunimas, dažnas glamonėjančiai ve-dinas motociklu ar dviračiu, keldamas nuotykio lau-kiančias akis į tolimus kalnus. Ten prerija laukė su dulkančiu saulės išdegintu smėliu ir vienmin čiais draugais. Ten plasnojo laimingas sekmadienio pa-žadas.

Kodėl mane tebepersekiojo žili tėvo paausiai ir jo nuvargęs veidas? Jo žodžiai, jo pasiaukojimas, "kad bent aš išeičiau į žmones?" Ką iš viso reiškė išeiti į žmones? Pinigus? Titulą? Garbę?

Į žmones? Ką reiškia būti žmogumi?

Sustabdžiau automobilį taip staigiai, kad beveik atsimušiau kakta į stiklą. Mes vejamės miražą, ir mes manome, kad turtas tėra tai, ką galime paliesti. Mes praeiname pro aklą, o esame už jį aklesni, mes nesu-drebame dėl kaimyno nelaimės, mes bėgame ir bėga-me į priekį, kol atsitiktinai į mus pasižiūri iš veidro-džio mūsų pačių veidas žilais paausiais ir gūdžia raukšlele apie lūpas, primindamas, kad balius eina prie galo. Kad bent aš išeičiau į žmones . . .

Raudonas saulės rutulys dabar kabėjo virš Simi kalnyno, kurį iš ryto mačiau nutviskusį tokiu tyru auksu. Kalnų keteros atrodė, kaip ryškiai nutapytos spektaklio dekoracijos, beveik nerealios savo teatra-lišku grožiu.

Sustojau prie Švento Juozapo vartų, prie gėlėmis apkrauto stalelio.

— Rožių.

Dar kartą pasitikrinau pavardę ir nušvitusiu veidu prisiartinau prie langelio.

— Ši rytą čia atvežiau savo žmoną. Buvau truputį pasimetęs ir susijaudinęs, bet dabar norėčiau ją pa-matyti.

Moteriškė suprantančiai lingavo galva ir ieškojo sąrašuose kambario numerio.

— Jūsų pirmas?

— Taigi.

Plaukiau su klegančia minia, rankose spausdamas rožes, ir kažkodėl šypsodamasis pilna burna. Prie durų atsidūriau į išeinančią seserį. Mano klausiančios akys nebuvo reikalingos žodžių.

— Sūnus. Įeikite.

Sekundei išsiplėtė didelės rudos akys, tarsi neti-kėdamos vizija, paskui smarkiai išraudęs veidas įsi-rausė į patalą, ir išgirdau duslų verksmą. Glosčiau su-drėkusius plaukus ir jaučiausi žymiai geriau, negu išlaikęs savo sunkiausius egzaminus.

Šiandien apie save patį šis tas naujo ir netikėto buvo sužinota, nes į tą neramų, niekad į žodžius nesu-dėtą tėvo klausimą buvau gavęs atsakymą.

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

VASARA – JUDANTI TVIRTOVĖ

Prisigerkite akys žalumo,
Kad ir žiemai paliktų aruodai.
Mat, šiaurys tokio būdo – vis ūmo
Tuoj vasarą šalnai išduoda.

Įsibriskit į rausvąjį dangų,
Spindulių prisižerkit kiek telpa;
Pasigaukit mėnulį nerangų
Į vasaros apeigų talką.

PER ANKSTI ATVYKĘS

Pavasaris nušalo kojas,
Bebrisdamas per upę.
Visu būriu ledai kvatojas
Po patilte sutūpę.

Žiemužė šypsos nenoromis:
Balta skara aptiško,
Kai debesys atsilapojo,
Užkliūdamas už miško.

Žibuoklė pakelia galvutę
Iš po pernykščio lapo;
Štai spindulys rytuos užtrukęs
Žydriau padangę tapo.

ŽIEMA – ILGESYS

Nors akys jau seniai išknaibė
Visas žvaigždes padebesiuos,
Būriuojas paryčiu nustebę snaigės,
Kad aš dar vasaros ilgiuos.

Jei tolį sulankstyt galėtum,
Kaip žalią karklą paupy,
Suskristų dienos sparnais gėlėtais
Pačiame sausio vidury.

PASKUTINIS SPRENDIMAS

Pripildyti aukso laivai
Į šiaurę spindėdami plaukia.
Nusiteikusi žemė blaivai
Jau pilką užsideda kaukę.

Kur dingo giesmynai laukų,
Kur dienos nuo apynio girtos?
Nusileidžia šiaurys nuo kalnų –
Pabąla išgąsdintos mirtos.

Ošimas sparnuočių pulkų
Į girios pušis įsipynęs,
Ataidėjo su vėju kartu
Į geliančią tavo krūtinę.

– – – – – – –

Į nežinomą kraštą išplaukę,
Laivai atsiunčia tik žinią
Mažytę: kam alpesiu saldžiu
Lig šiol gyvenai – – –
Teliks chrizantemos nuvytę.

IŠ JAVOS SALOS MITŲ

ZENTA TENISONAITĖ

ŽMOGAUS SUTVĖRIMAS

Visagalis, sutvėręs dangų, saulę, mėnulį ir žemę, nutarė sukurti ir gyvus padarus. Paėmęs didelį molio luitą, nulipdė iš jo žmogišką pavidalą. Paskui pašaukė vieną iš anksčiau jau sutvertų dvasių ir įsakė jai įlįsti į lėlės galvą, kad įduotų gyvybę. Bet molio pavidalas buvo per didelis ir sunkus, ir dvasia negalėjo jo nešioti. Molinis žmogus nukrito ir subyrėjo į tūkstantį gabaliukų. O kadangi pavidalas buvo gavęs gyvybę, tai ir kiekviena dalis buvo gyva. Bematant šukės, Dievui nespėjus jų surinkti, išlakstė ir paplito po visą žemę. Jos tapo piktomis dvasiomis, kurios vėliau įgavo valnio vardą.

Kūrėjas pamatė, kad jo sukurtam pavidalui trūko jėgos, kad jis galėtų būti padoriu žmogum. Todėl ėmė lipdyti antrą molio pavidalą, jau daug gražesnį už pirmąjį. Davė jam žmogaus išvaizdą ir trejopą jėgą: gyvybę ir jausmą, valią ir būdą, dvasią ir sielą. Kada pavidalas įgavo tas jėgas, jis atgijo ir žmogus buvo sutvertas.

Tai atlikęs, Visagalis vėl susimąstė: "Sutvėriau žmogų, bet visai vienas jis neapgyvendins žemės. Aš jam duosiu žmoną, kad jis būtų laimingas". Bet, kai Dievas ėmė dairytis, iš ko jam nulipdžius moterį, pamatė, kad visas molis buvo pasibaigęs bedirbant du pirmuosius pavidalus. Bet tai Visagaliui netrukdė, nes žinojo būdą, kaip sukurti gražią moterį pirmajam vyrui.

Dievas paėmė mėnulio apskritimą, gyvatės lankstumą, vijoklio kabumą, žolės virpėjimą, stirnos grakštumą, gėlių kvapą, lapų lengvą judesį, gazelės žvilgsnį, saulės spindulio linksmumą, vėjo greitumą, debesų ašaras, pūkų švelnumą, paukščio bailumą, medaus saldumą, povo tuštybę, kregždės žvalumą, deimanto grožį ir karvelio burkavimą. Visas tas savybes sumaišęs, Visagalis sukūrė moterišką būtybę, kuri atgijus pralenkė visus Kūrėjo tvarinius meilumu ir grožiu. Šitą moterį Visagalis davė pirmajam žmogui už žmoną, kad kartu apgyvendintų žemę.

Praėjo tik kelios dienos, ir žmogus ateina pas Dievą ir sako:

E. JURKŪNIENĖ GĖLĖS

— Viešpatie, ta moteris, kurią man davei užnuodijo mano gyvenimą. Ji plepa be atoilsio. Visą laiką mane trukdo. Dėl menkiausio dalyko verkia ir nuolat serga.

Tai išgirdęs, Dievas bematant atsiėmė moterį, ir vyras liko vienas. Bet po savaitės žmogus vėl ateina pas Dievą ir skundžiasi:

— Viešpatie, aš esu toks vienišas nuo tos dienos, kada atėmei man žmoną. Ji man šoko ir dainavo. Aš vis negaliu užmiršti, kaip meiliai ji žiūrėji ir mane glamonėjo. Kaip gražiai ji su manim žaidė ir jieškojo mano globos.

Tai išgirdęs, Dievas, nieko nesakęs, grąžino vyrui žmoną. Bet vos prabėgo trys dienos, žmogus vėl eina pas Dievą aimanuoti:

— Viešpatie, aš visai nieko nebesuprantu. Kai gerai pagalvoju, tai matau, kad žmona man teikia daugiau vargo negu džiaugsmo. Prašau, išlaisvink mane nuo jos.

Bet šį kartą Visagalis atsakė:

— Bandyk jai būti geras. O kad gyventum su ja taikoje, aš įsakysiu moteriai būti paklusniai.

Bet vyras beviltiškai atsiliepė:

— Aš negaliu gyventi su ja taikoje...

— O be jos ar gali gyventi? — griežtu balsu paklausė Dievas.

Tada žmogus nuleido galvą ir sunkiai atsidūsėjo:

— O varge! Sunku man kartu su žmona, bet be jos negaliu gyventi.

APIE JŪRATĘ

MARIJA TŪBELYTĖ KUHLMANIENĖ

Jūratė šypsodamosi įbėgo į Tėvelio knygomis ir laikraščiais užverstą kabinetą ir įpuolė į jo kampe pastatytą seną odinį fotelį. Paskui, pasilenkdama į priekį, ji lengvai kilstelėjo savo dešiniąją ranką.

— Jis ją pabučiavo- Jis ją tikrai pabučiavo! — vis dar besišypsodama, susisvajojusiai pašnibždėjo ji.

Kaip stebėtina, kaip beveik stebuklinga, kad, pasibaigus valsui, Liūdas Gintautas buvo savo lūpomis prisilietęs prie šitos jos rankos! Ir kad nuo šio trumpo ir lengvučio jo prisilietimo visu jos kūnu buvo nubangavęs toks saldus ir drauge toks kažkokį nerimą keliąs svaigulys.

— Ar jums kas nors yra pasakęs, kad jūsų labai graži šypsena? — pažvelgdamas jai tiesiai į akis, paklausė jis.

Jausdama, kad ji rausta, rausta, rausta, Jūratė, užuot atsakiusi, tiktai tylėdama pakratė galvą.

Ir tikrai, nors jai neseniai buvo sukakę aštuoniolika metų ir ji šį pavasarį buvo baigusi gimnaziją, niekas jai dar niekados nebuvo pasakęs, kad kas nors joje būtų gražu. O, kad tuomi pačiai įsitikinti, jai, deja, tereikėjo tik žvilgterti į veidrodį. Tas plokščias, pernelyg apskritas veidas, ta žemoka kakta, ta stambi, sustumtinė kūno sudėtis. Ir visa tokia negrakšti, tokia kampuota. Kodėl, o kodėl ji apsigimė panaši į savo gerąjį Tėvelį, o ne į savo gal ir ne tokią gerą, bet užtat tokią labai gražią Mamutę?

Bet štai šį pavasarį, jai iš Panevėžio sugrįžus namo pas tėvus, pas juos į Paširvinčių dvarą vis dažniau ir dažniau pradėjo lankytis jų kaimynas Liūdas Gintautas. Jaunas, lieknas, tamsiais garbanotais plaukais ir juodom glamonėjančiai į visas moteris žvelgiančiom akim. Ir jam vos pirmą kartą įžengus per jų slenkstį, Jūratė taip ir apsalo . . .

— Man regis, kad mūsų šaunusis kaimynas yra nutaręs tau visai rimtai asistuoti ir mane netgi ima baimė, kad aš netrukus neteksiu savo mylimos vienturtės dukrelės, — kartą, akimis išlydėdamas šuoliais per laukus išjojantį Liūdą, pastebėjo Jonas Mingaila.

— Dieve, padaryk stebuklą, stebuklą, kad šitie Tėvelio žodžiai kada nors taptų tikrenybe! — tada, kaip ir daug kartų vėliau, pasimeldė Jūratė.

Ir dabar, šį vakarą, jai staiga pasirodė, kad gailestingasis Dievulis pagaliau buvo išklausęs jos maldos . . .

Pro praviras duris, iš salono atliūliavo Tango Notturno, įsilinksminusių balsų ir skardaus juoko aidų mišinys. Šiandien Paširvinčiuose buvo švenčiamos Joninės, ir gausingas kaimynų būrys buvo suvažiavęs vardinių proga pasveikinti Jono Mingailos.

Jūratė patenkinta atsilošė į apspurusio krėslo atramą. Ak, kaip jai buvo gera valandėlei nutolti nuo šitų triukšmingų svečių ir pasislėpus tamsiame, tik taip romantiškai ties langu siauru mėnesienos ruožtu apšviestame Tėvelio kabinete, niekeno netrukdomai galvoti apie Liūdą. Apie tai, kaip jam ant savo bėro žirgo įjojus į jų kiemą, jai visada tartum nustodavo krūtinėje plakusi širdis. Apie tai, kaip jis jai jos gimimo dienos proga, įteikė aštuoniolika be galo gražių, vos pražydusių baltų rožių . . . Apie tai, kaip jiems visiems begrįžtant iš miško, jis jai padėjo surinkti netikėtai išbertas žemuoges . . . Apie tai, kaip . . .

Jai taip besvajojant, už durų pasigirdo greiti žingsniai ir į kabinetą netikėtai įsiveržė Mamutė ir Liūdas. Nepastebėdami iš nustebimo savo kampelyje sustyrusios Jūratės, jie nuskubėjo į kitą kambario galą ir sustojo ties langu. Mamutė linksmai atmetė galvą ir ryškioje sidabrinių mėnulio spindulių šviesoje jos veidas Jūratei pasirodė toks atjaunėjęs, toks dar daug gražesnis negu paprastai.

— Brangioji . . . pagaliau . . . — tyliai ištarė Liūdas ir, prisitraukdamas ją prie savęs, pradėjo bučiuoti jos lūpas, jos akis, jos kaktą, jos smilkinius.

— Vale, aš dėl tavęs kraustausi iš proto! Aš esu visiškai apkerėtas tavo akių mėlynume, tavo plaukų švelnume, tavo odos baltume . . . Tavo balso, tavo lūpų, tavo rankų . . . Vale, neatsisakyk rytoj vėl ateiti į senąjį malūną . . . Neatsisakyk . . .

Iš salono pasigirdo Mėlynojo Dunojaus garsai, ir Mamutė pamažu išsilaisvino iš Liūdo glėbio. — Geriau grįžkime prie svečių . . . jie ten ko gero pradės mūsų pasigesti . . .

Liūdas pabandė ją sulaikyti. — Ko tu taip skubi? Tu gi žinai, kaip man brangi kiekviena su tavim dviese praleista minutė! Jis beveik piktai linktelėjo salono link. — O tenai tu man vėl liepsi šokdinti savo griozdavotą dukrelę! Jis nepatenkintas truktelėjo pečiais. — Atvirai pasakius, man pradeda būti visiškai

gėda toliau vaidinti šitą nekilnų farsą. Ypač, kad toji vargšelė jau ir taip į mane iki ausų įsimylėjusi.

— Bet, Liūdai, nejaugi tu nesupranti kad, mes kitaip negalime. Mat, mums būtinai reikia šito kamufliažo. Kol Jonas mano, kad tu čia lankaisi dėlei Jūratės, mums nėra jokio pavojaus. Bet jeigu jis pradės mus įtarti ir dar ko gero sukels skandalą . . . viskas tarp mūsų turės pasibaigti. Atsimink, kad mano vyras iš esmės labai pavydus, — atsidusdama pridūrė ji.

— Tu gi žinai, kad aš dėl tavęs esu pasiryžęs paaukoti viską, viską. Net ir savo bajorišką garbę, — jiems išeinant pro duris, pramurmėjo Liūdas.

Jų žingsniams nuaidėjus koridoriuje, Jūratė pakilo nuo krėslo, bet susvyravusi prisiglaudė prie šaltos ir kiek drėgnos sienos.

— Griozdas, kamufliažas . . . iki ausų į mane įsimylėjusi vargšelė . . . — nutirpusiomis lūpomis pašnabždėjo ji.

Ak, kodėl gi ji buvo tokia kvaila! Kodėl ji taip naiviai pasidavė svaigulingai iliuzijai, kad Liūdas Gintautas buvo ją pamilęs? Kodėl ji laiku nebuvo permačiusi šitos žiaurios ir ciniškos apgaulės?

Ir nors jai ir labai gėlė dėl Liūdo širdį, jo jaunatviškai aistringas įsimylėjimas į jos gražiąją motiną jį lyg ir šiek tiek pateisino. Bet Mamutė! Kaip ji galėjo šitaip išduoti ne tik savo dukterį, bet ir savo vyrą?

Jūratė sugniaužė kumščius ir beveik iki kraujo prikando apatinę lūpą. — Kaip ji galėjo, kaip ji galėjo, kaip ji galėjo!

Išsiskirsčius paskutiniesiems svečiams, Jonas Mingaila švelniai apkabino dukterį per pečius. — Eime truputį pasivaikščioti po parką, Jūratėle. Tik pažiūrėk, kaip gražiai ten tvenkiny pro kaštano lapus atsispindi mėnulis!

— Mano tėviškoji intuicija man sako, kad Liūdas Gintautas netrukus ateis manęs paprašyti tavo rankos, — jiems besileidžiant akmeniniais parko laipteliais, pradėjo jis. — Ir nors jūs abu ir esate dar labai jauni, man rodosi, kad iš jūsų būtų tikrai graži pora.

— Bet, Tėveli, jis nė nemano man pirštis . . . jis . . .

— Nebūk tokia kukli, Jūratuk! — pertraukė ją tėvas. Kam gi jis čia kas antrą dieną lankytųsi? Mes gi ne akli, visi matome, kaip jis į tave įsimylėjęs.

—Jis tik nuduoda, jis . . . jie . . . Tu jam pasakyk, kad jis čia daugiau nebeatvažinėtų, Tėveli! Uždrausk jam vėl pas mus įkelti koją! — prisiglausdama prie tėvo krūtinės, sušuko Jūratė.

Jonas Mingaila nustebęs sužiūro į dukterį. — Kas įvyko, vaikeli? Tu juk dar tik šiandien vakare buvai tokia linksmutė, tokia visa nušvitusi?

— Aš . . . aš . . . jis . . . tavo kabinete . . .

— Apie ką judu čia taip paslaptingai tariatės? — staiga prieš juos, dievai žino iš kur išnirdama, paklausė Valerija Mingailienė.

— Jūratėlė man buvo besakanti, kad Liūdas Gintautas su ja šį vakarą kaip tai netinkamai pasielgė. Ji nori, kad aš jo paprašyčiau pas mus daugiau nebesilankyti . . . .

Motina pagriebė Jūratę už pečių ir ją beveik brutaliai pakratė.

— Kodėl tu meluoji, Jūra? Tu gi žinai, kad Liūdas tavęs nieku neįžeidė! Kodėl tu staiga nutarei jį taip negražiai ir neteisingai apkaltinti? Kodėl?

Jūratė atbula pasitraukė į didžiojo kaštono šešėlius.

— Aš ir nesakiau . . . kad jis mane . . . kaip nors įžeidė, — ant kiekvieno žodžio užsikirsdama, atsakė ji. — Aš tik buvau bepradedanti Tėveliui papasakoti . . . kad jis . . . Liūdas . . . mane po vakarienės buvo nusivedęs į Tėvelio kabinetą . . . ir man pasisakė, man prisipažino, kad jis . . . esąs tavo meilužis . . . Kad Tėveliui išjojus į laukus . . . judu susitinkate senajame malūne . . . Jis sakė, kad jo sąžinė ir jo bajoriška garbė jam nebeleidžianti manęs ilgiau apgaudinėti . . . prašė, kad aš jam dovanočiau . . .

Jūratė paslėpė delnuose veidą ir staiga garsiai ir beveik vaikiškai pravirko. Paskui, atsukdama apstulbusiems tėvams nugarą, ji dideliais ir nerangiais žingsniais nubėgo namų link.

— Po velnių meilė! Po velnių stebuklai! Po velnių bajoriška garbė!

VINJETĖS

V. GALDIKAS

• KNYGOS

PREMIJUOTA KNYGA JAUNIMUI "DU DRAUGAI"

PR. NAUJOKAITIS

JAV LB Švietimo tarybos jaunimo skaitinių konkurso premija 1975 m. paskirta **Vandai Frankienei - Vaitkevičienei** už apysaką "DU DRAUGAI" (išleista 1976 m.). Apysaka vaizduoja mokyklinio amžiaus lietuvių vaikus didmiesčio aplinkoje. Kaimynystėje gyvenančių Saulaičių ir Aukštuolių berniukai Linas ir Vidas yra neatskiriami draugai. Kai kada jiedu susipyksta, nesutaria, bet ir vėl susitaiko, vienas be kito negali gyventi. Lino tėvai yra sumanūs, taktiški auklėtojai, nuolatos budį ir seką vaikų elgesį, bet moką suderinti vaikams reikalingą duoti laisvę su gyvenimo principų griežtumu. Dėl to vyresnysis Lino brolis studentas Paulius yra pavyzdingas jaunuolis. Nesugedusi tebėra ir gimnaziją bebaigianti Lino sesutė Giedrė. Tik ši jau yra neigiamai veikiama didmiesčio jaunimo papročių. Dėl draugystės su hipiu Mindaugu Simaičiu, jau spėjusiu pavirsti Maikiu Sims, ji pakliūva į didelį pavojų. Maikis narkotikais apnuodija Giedrę ir kitas mergaites, pasisavina Giedrės karolius — paveldimą šeimos brangenybę. Giedrė pamato tokios draugystės pavojingumą, tėvas išperka iš lombardo karolius, bet už tai Giedrė turės vasarą dirbti krautuvėje ir atsilyginti tėvui skolą. O Maikis pagaliau patenka į policijos rankas ir bus nubaustas. Linas yra centrinis apysakos veikėjas. Tai gabus moksle, darbštus, teisingas ir sąžiningas gyvo temperamento berniukas, pilnas gerų norų ir sumanymų. Svarbi veikėja yra ir Lino mažametė sesutė Rita — dar labai naivi, bet gyvo temperamento, pleputė-šnekutė, labai prisirišusi prie savo katiniuko Murkio. Tas katinukas pasidaro pasakojimo intrigos ašis, apie kurią sukasi daug vaikiškų nuotykių.

Tokios geros namų aplinkos neturi antrasis draugas Vidas. Tiesa, ir juo motina rūpinasi, bet jis jaučia mažavertiškumo kompleksą: nesiseka jam mokslas, teturi tik vieną draugą Liną, kuris taip pat ne visada į jį kreipia reikiamą dėmesį, namuose jaučiasi lyg nereikalingas daiktas. Gal dėl to jo sieloje atsiranda neigiamų polinkių: jis bailus, pavydus, neatviras. Iš pavydo jis apgriauja Lino išsikastą žuvytėms tvenkinėlį — mėlynąjį ežerėlį, — naktį išgaudo žuvytes, murkdo vandenyje katinuką Murkį, kad Linas manytų, jog jo žuvis suėdė katinas. Tačiau Lino ligos ir susijaudinimo dėl nelaimės paveiktas, Vidas prisipažįsta padaręs blogą darbą. Draugystė su Linu, skautų įtaka teigiamai veikia ir Vidą. Jis sugeba tiksliai pamėgdžioti paukščių balsus ir šituo savo gabumu rengiasi pasirodyti skautų stovykloje.

Apysakos veiksmas vyksta Čikagoje, lietuviškame Marquette Parke. Tikri gatvių pavadinimai pasakojimui duoda tikroviškumo bruožų. Šiek tiek parodyta ir mokyklinio gyvenimo — angliška ir lietuviška šeštadieninė mokykla, jų teigiama įtaka. Daugumas nuotykių vyksta parke. Dėl tvenkinėlio nelaimės Linas įtartą katiną nuveža į parką ir išmeta iš maišo. Paskiau abudu draugai rūpestingai katino ieško. Susitinka su paslaptingu seniu, jo pagalba patenka į gyvulių iškamšų darytojo, veterinarijos studento Artūro namus, susitinka su gera lietuve moterėle, kuri Ritai padovanojo lietuviškai kalbančią papūgėlę. Apysaka baigiama katinuko Murkio sugrįžimu.

Parodomi ir didmiesčio pavojai bei neigiamybės. Lino klasės draugai Tomas ir Aras yra virtę padaužomis, vagiliukais, draugų terorizuotojais. Pagaliau už langų daužymą jiedu pakliūva į policijos rankas ir atiduodami griežtesnei tėvų priežiūrai. Prie visai sugedusių jaunuolių priklauso Aro brolis Maikis.

Apysaka suskirstyta į 34 skyrelius, vaizduojančius vis kitą įvykį. Viskas vyksta vaikų interesų rate. Teigiamoji idėja ryškėja iš paties veiksmo. Autorė gerai pažįsta vaizduojamą aplinką ir vaikų psichologiją, ji pati yra šeštadieninės mokyklos mokytoja, įgudusi vaikų ir jaunimo literatūros kūrėja. Jos parašyti veikalėliai vaidinami mokyklose. Scenos vaizdeliai yra išleisti knygoje "Vaidinimai mažiems ir dideliems" (1965, aštuoni veikalėliai). Vaikui prieinamu žodynu parašytos pasakos yra sutelktos rinkinyje "Karalaitės Gintarės ilgesys" (1957). Mokykliniam jaunimui skaityti yra skirti pasakojimai apie Lietuvą knygoje "Užburtos kanklės" (1971). Mažiesiems skaitytojams yra skirtos dvi knygelės: "Šokoladinis kiškelis" (1970) ir "Spindulėlis" (1973). O dabar premijuota knyga "Du draugai".

V. Frankienė - Vaitkevičienė

V. Frankienė - Vaitkevičienė iškyla į pirmaeiles išeivijos lietuvių jaunimo literatūros kūrėjas.

Svarbiausia, kad rašytoja sugeba pasakoti paprastai, bet vaizdžiai ir gyvai. Ypač gyvi dialogai. Štai trumpas stiliaus pavyzdys:

"— Pavasarį sveikina varnėnas ir visai čia pat švilpauja, — pasakė mama.

— Mamut, tai Vidas pamėgdžioja paukštį. Kai ką papasakosiu sugrįžęs, o dabar — skubu. Mudu važiuojam į parką Murkio ieškoti, — kalbėjo Linas išbėgdamas pro duris.

Vidas stovėjo prie kiemo vartų ir laukė jo, prilaikydamas dviratį ir linksmai švelpaudamas.

— Ei, Vidai, galvoju, kad tu tikrai pateksi į televiziją ir gal pagarsėsi. Puikiai švilpauji. Net mano mama palaikė tave tikru varnėnu, — pagyrė Linas draugą, išsivesdamas dviratį.

— Džiaugiuosi, kad aš ką nors sugebu. Dėl to jaučiuosi geriau. Žiūrėk, ką man mama davė už tai, kad perėjau į aštuntąjį skyrių, — šypsodamasis kalbėjo ir rodė dešimtį dolerių. — Ir į skautų stovyklą leis". (110 psl.).

V. Frankienė - Vaitkevičienė DU DRAUGAI, premijuota apysaka jaunimui, JAV LB Švietimo tarybos leidinys, 1976 m., 222 psl., kaina nepažymėta. Viršelis ir iliustracijos dail. D. Stončiūtės - Kuolienės.

M. SCHWIND

LAISVALAIKIS

Aldona, įsitaisiusi patogiai minkštoje sofoje, jautė, kaip malonu ir jauku būti šiltame kambaryje žiemos vakarą. Netoli jos ant staliuko gulėjo keturi dideli fotografijų albumai. Vienas iš jų buvo odinis, gelsvas, kuris ypatingai skyrėsi nuo kitų, nes jo viršus buvo išpuoštas tautiniais motyvais: viršuje, kairiame šone, Įgulos bažnyčia, dešinėje pusėje Laisvės statula, viduryje Kauno miesto herbas ir apačioje, ties viduriu, įrašas — Kaunas.

"Seniai bevarčiau albumus," šoktelėjo mintis Aldonai. Aldona pamažu pradėjo sklaidyti albumų lapus, žvilgterėdama ilgiau ar trumpiau į kiekvieną nuotrauka. Tai buvo jos nueito gyvenimo ilgokas kelias. Kiekviena nuotrauka ką nors priminė jai. Priminė daug įvykių, gerų ir blogų žmonių, daug dienų — šviesių ir tamsių. Visi prisiminimai liejosi jai į vieną didžiulį kelią — gyvenimą. Aldona lyg ekrane matė savo vaikystės, jaunystės ir viduramžio dienas. Ji matė gimines, drauges, draugus, kaimynus, pažįstamus, linksmai ištaigingai gyvenančius, vargstančius, dejuojančius ir mirusius. Bežiūrint albumus kartais jos lūpos pasipuošdavo plačia džiaugsmo šypsena ir juoku, kartais sučiauptos ir ašaros vilgydavo išvagotą, raukšlėtą veidą. Dažnai Aldona akimis sustodavo prie kurios nors nuotraukos ir ilgai, ilgai žiūrėdavo, atrodė, lyg norėjo daugiau vaizdų, atsiminimų praleisti savo mintyse. Aldona savo prisiminimais keliavo per tėvynę ir per įvairius kraštus. Albumo vartymas — praeitis. Gal tai buvo Aldonos amžiaus pasekmė — grįžti nors mintimis atgalios į jaunystę, į praeitį, o gal tai jai suteikdavo poilsį ir atsipalaidavimą nuo dabarties. Šį vakarą Aldonos akys apsistojo ilgai prie vienos nuotraukos.

RYTMETIS

"Kaip ši nuotrauka papuolė į mano albumą?" galvojo Aldona. Ji pavertė antrą pusę nuotraukos, kurioje išskaitė:

Šviesos dukrai — Aldonai

Alis, 1944 m.

Aldona gerai buvo pažįstama su Ele, kuri gyveno kitoje koridoriaus pusėje, priešais Aldonos tėvų butą. Draugės ir draugai dažnai aplankydavo Elę. Aldona nebuvo draugė su Ele, nes jas skyrė amžius ir užsiėmimas. Vieną vakarą Elė pakvietė Aldoną užeiti pas ją. Aldona, užsukusi pas Elę, buvo, lyg sugauta plaštakė, nes rado du vyriškius, su kuriais Elė supažindino. Vienas iš jų buvo Elės širdies draugas Jonas, o kitas Jono draugas Alis. Alis pasisakė, kad iš matymo pažinojo Aldoną, nes jiedu augo, bėgiojo tomis pačiomis gatvėmis. Alis buvo keleta metų vyresnis, negu Aldona. Kai Aldona pradėjo lankyti gimnaziją, Alio jau nebuvo joje. Jis ką tik buvo pradėjęs dirbti miesto savivaldybos raštinėje. Vėliau Aldona tik tiek sužinojo, kad jis iš gimnazijos penktos klasės kaip sakydavo klasės draugės, buvo "išvarytas". Alis buvo apvalaus veido, tamsiomis akimis, vidutinio ūgio, tamsiais truputį garbanotais plaukais. Tą vakarą jie visi šnekučiavosi, juokavo, stumdė šaškes, klausėsi plokštelių muzikos ir nejučiomis pralėkė laikas.

Nuo to vakaro Alis, susitikęs Aldoną gatvėje, kartais atverdavo savo plačią šypseną jai, o kartais paniuręs, susimąstęs, bet visuomet priderančiai, dailia eilute apsivilkęs. Alio plaukų garbanėlė, nusvirusi į šoną, atrodė patraukliai Aldonai.

Po kiek laiko Elė, sutikusi Aldoną, sako:

— Aldona, prašau, užeik šį vakarą pas mane. Bus Jonas su Aliu ir linksmai praleisime vakarą.

Aldona buvo galvojusi daugiau neiti ir miktelėjo: — Nežinau, Eliut, nes reikia daug pamokų paruošti.

— Ateik, nors trumpai, lauksime, — ir Elė dingo tarp durų.

Aldona neatsispirdavo Elės kvietimams ir vis nueidavo, nors pati nežinojo kodėl?

— Juk šie draugai tokiai jaunai mokinukei kaip man netinka. Man reikia mokytis, kopti į augštesnę klasę, siekti gėrio ir grožio, o čia tik praleidžiu daug brangių gyvenimo valandų be tikslo. Šis kelias, kuriuo pasukau, yra netiesus, slidus, pilnas grumstų, man pavojingas, — galvojo Aldona.

Aldonai būdavo įdomu, nes ji sėdėdavo arčiau Alio ir dažnai jų žvilgsniai susitikdavo. Ji laukdavo to momento, kada Alis paimdavo jos ranką, tuomet ji pujusdavo dilginančius laimės virpesius savo kūne. Aldona nieko daugiau nenorėjo iš brangaus laiko — tik sėdėti šalia Alio.

Aldona prisiminė, kai vieną kartą Alis išsireiškė:

— Jei aš turėčiau tokią draugę, kaip tu, Aldut, aš būčiau kitoks vaikinas.

Tarp klasės draugių, pradėjus kalbą apie Alį, Aldona girdėjo, kad jis "Don Žuanas", bet keista, nes jis nebuvo toks su ja.

— Gal Alis pavirsta į "Don Žuaną", kai susitinka "Juliją" ar "Kleo-

MODERNI MERGAITĖ — ĮDOMI KNYGA

Besidairydama po Putnamo Seselių vienuolyno lietuvių skyriaus knygyną, pastebėjau storoką, 352 psl. knygą — **Moderni Mergaitė.** Susidomėjau jos turiniu, pradėjau skaityti ir neapsivyliau. Tai tikrai įdomi knyga, kurią turėtų perskaityti ne tik jaunuolės, bet ir jų motinos, mokytojos ir pagaliau visos moterys, nes joje nušviesta moterų prigimties pagrindiniai bruožai. Didesniam išryškinimui daromi palyginimai su vyriškuoju charakteriu. Ši knyga ne sausas psichologijos vadovėlis. Joje rasi nemaža pačių jaunuoliu pasisakymų, istorinių faktų ir atitinkamų pavyzdžių iš pasaulinės literatūros. Knygos turinys suskirstytas temomis, tai palengvina skaitymą ir padeda sukoncentruot dėmesį į pateiktiems klausimams, kurie nuosekliai susmulkinti atskiromis antraštėmis.

Knyga nepamokslaujanti, nors tai nebūtų nuostabu, nes knygos autorius yra prof. kun. Stasys Yla, ilgametis mergaičių Moksleivių bendrabučio ir stovyklų bei kursų kapelionas. Autorius vienur su tėviška meile, kitur brolišku nuoširdumu atkreipia dėmesį į gerąsias ir silpnąsias moteriško charakterio puses. Beskaitydama pamatai save lyg veidrodyje ir pati gali apsispręsti, kas girtina, o kas taisytina.

Turint galvoj temos aktualumą, buvo išleista antroji laida. Ją dabar galima gauti už pusę kainos — tik už $2.00. I.C. Convent, Putnam, Conn. 06260, U.S.A. **M. Galdikienė**

patrą", o gal jis yra vilkas ėriuko kailyje, o gal? . . . Žmogų pažįstame iš jo elgesio, ištartų žodžių. Ar gali Alis būti veidmainiu? Man tarti vienus žodžius, kitai kitus ir savo apsiėjimą keisti pagal laiką, aplinką ir žmones, — mąstė Aldona.

Nors gera ir malonu Aldonai buvo pasėdėti šalia Alio, bet savo viduje ji jausdavo priešingumą susitikimams su juo. Aldonai rūpėjo mokslas, knygos, o draugių ir draugų jai netrūko gimnazijoje. Ji žinojo, kad anksčiau ar vėliau jiedu privalės išsiskirti. Aldona buvo vidutinio ūgio, liekna, su geltonais, kaip purienos žiedai plaukais. Ji buvo tiesi, nuoširdi, greit pagaunanti sąmojų kalboje. Nors ir nebuvo ji skautė, bet, pamačiusi senutę, sunkiai nešančią savo pirkinius, ji panešėdavo iki senutės namų. Tai darydavo niekieno neliepiama. Ta gerumo žymė spinduliavo iš jos vidaus, sielos pasaulio.

Kai atėjo kitas vakaras, kada Aldona buvo prižadėjusi praleisti vakarą su Aliu pas Elę, ji buvo apsisprendusi daugiau nebeeiti. Elė atėjo pas ją ir prašė, bet Aldona nusigalėjo savo jausmus ir pasakė griežtą "Ne!"

Aldona vėl užmetė akį į nuotraukoje užrašytus žodžius: "Šviesos dukrai . . ."

— Ar dar tebesu ta "šviesos dukra" po tiek daugelio metų? — klausė save Aldona. Ilga virtinė metų, kai ji ištekėjusi už Virgio. Vaikai užaugo, išsimokslino ir sukūrė šeimas. Geltonplaukė, skaičiaskruostė anūkė, bėgiodama po kambarius, jau taria: "Močiute". Aldonos smilkinius dabina žilų plaukų kuokštė. Ji jaučia, kad metai, kiti, jos visą galvelę puoš sidabro gijos, bet ji yra ir liks "šviesos dukra". Per visas savo gyvenimo dienas — sunkias ar linksmas — Aldona žengė tvirtu, tiesos, šviesos žingsniu, nesvyruodama į šalis ir nesuklupdama prie rojaus žalčio linksmybių. Ji praėjo pro daugelį nuodėme trykštančiu šaltinių.

Virgiui įėjus į seklyčią, Aldona užvertė praeities minčių pasaulį — albumą.

J. Pumputienė

PRAŠOM
SUMOKĖTI
"MOTERS"
PRENUMERATĄ
UŽ
1977 M.
7 DOL.

Dr. J. Basanavičius su žmona 1888 m.

DR. JONĄ BASANAVIČIŲ — LIETUVOS PATRIARCHĄ PRISIMINUS

Šiemet dr. Jonui Basanavičiui sukako 50 metų nuo jo mirties. Jis mirė 1927 m. vasario mėn. 16 d. Vilniuje. Buvo gimęs 1851 m. lapkričio 23 d.

Lietuvių tautos tragiškuoju laikotarpiu kaip tik ir iškilo dr. J. Basanavičiaus didieji darbai bei sektini pavyzdžiai. Jis buvo vienas tokių lietuvių, kuriais rėmėsi svarbiausi mūsų tautos politiniai įvykiai. Jis yra vienas iš tu lietuvių, be kurių mūsų tauta nebūtų tapusi Lietuvos valstybe, vienas tų, kurie fanatiškai tikėjo idealizmu ir šviesia lietuvių tautos ateitimi. Jo visas gyvenimas buvo skirtas Lietuvos atgimimo idėjai. Jis dirbo ir kovojo visais frontais.

Dr. Jonas Basanavičius iš pat mažens gaivališkai buvo prisirišęs prie savo gimtosios žemės, ir visą jo gyvenimą jokios svetimųjų įtakos nepajėgė nuo jo to atitraukti.

Ne vien tik gimtosios apylinkės svajinga gamta ir jos didingieji praeities paminklai jo dvasioje išugdė šią nepalaužiamą gimtosios žemės meilę. Jį veikė ir viliojo taip pat ir visa jo gimtojo kaimo grynai lietuviška dvasia, gražūs papročiai, žmonių tradicijos ir jo paties tėvų grynas lietuviškas kraujas.

Labai didelį įspūdį padarė visam jo amžiui, jauno studento širdžiai, dvieju universiteto profesorių gražios paskaitos apie lietuvių kalbos senumą, gražumą ir garsią Lietuvos praeitį. Be to, kaip tik tame laikotarpy vyko Balkanų pusiasalio tautų tautiškasis atgijimas, kuris taip pat jaudino jauno studento sielą.

Jau Marijampolės gimnazijoje bebūdamas, matydavo rusų valdžios ir sulenkėjusių ponų lietuvių tautos pažeminima. Jis matė, kaip negailestingai žmonės rusų spaudžiami ir persekiojami. Jis puikiai žinojo, kad draudžiama platinti ir skaityti lietuviški raštai. Jam buvo labai skaudu matyti, kad Lietuva svetimųjų atėjūnų pavergta, tauta persekiojama. Jautri jo širdis degte degė piktumu rusams ir pasigailėjimu savo kenčiantiems broliams — lietuviams. Todėl jis ir pasiryžo visą savo gyvenimą ir moksla skirti mylimos tautos gerovei. Jis dažnai sakydavo ir kartodavo šiuos žodžius: "Kai aušrai švintant, nyksta ant žemės tamsybė, o kad taip prašvistų Lietuvos dvasia". Vėliau su tais žodžiais sutapo visos Lietuvos dvasios, kultūros, tautos ir valstybės tikslas.

Kai baigė augštuosius mokslus ir įgijo daugiau žinių, pirmiausia susirūpino dėl lietuvių pažeminimo, jų kalbos ir papročių paniekinimo. Taigi

dr. J. Basanavičius pirmas stojo į darbą.

Lietuvių tautinei sąmonei žadinti, parodyti, kuo lietuviai yra buvę praeityje, ir kelti viešumon rusų caro valdžios daromas skriaudas. Jis drąsiai stojo į kovą su caro valdžia. Žinodamas, kad tauta be spaudos, turi mirti. Todėl jis pradėjo leisti slaptai pirmąjį lietuvišką laikraštį AUŠRA. O ką gi jis rašė AUŠROJE? Gi, kad lietuviškoji kalba nė kiek neprastesnė už kitas kalbas, o už kai kurias net gražesnė, labai sena, skambi ir žodinga. Taip pat rašė apie Lietuvos senovės praeitį, kad žmonės žinotų, kaip seniai lietuvių gyventa, ir apie tas skriaudas, kurių lietuviams daro caro valdžia, užgniaužusi spaudą ir suvaržiusi visą gyvenimą.

Lietuviams labai patiko AUŠRA. Jiems malonu buvo skaityti, kad lietuviška kalba nė kiek neblogesnė už ponų lenkiškąją. Žodžiu, tie visi AUŠROJE rašiniai buvo labai nuoširdūs, suprantami, kėlė pagarbą ir meilę Lietuvai. Ne vienam iš tų, kurie buvo savo tėvų kalbą pamiršę, ašaros byrėjo iš akių, skaitant dr. J. Basanavičiaus graudžius žodžius. Daug kas iš sulenkėjusių anuomet lietuvių vėl susiprato ir tapo karštais lietuvių tautos gynėjais.

Dr. J. B. rūpinosi, kad lietuvių tautos dvasios kūrybiniai turtai būtų apsaugoti nuo pražuvimo. Todėl jis tyrinėjo Lietuvos praeitį ir surašė daugybę senovės pasakų ir dainų. Jis išleido dvi storas knygas — "Ožkabalių dainos" ir 7 tokias pat knygas "Lietuviškų pasakų". Be šių darbų, jis parašė ir kitokių raštų. Daugiausia rašė apie lietuvių tautos praeitį. Tai yra didelis lobynas mūsų tautos praeičiai ir kalbai pažinti. Be to, dr. J. Basanavičius buvo vienas iš pirmųjų steigėjų Lietuvos Mokslo Draugijos, kuri įkurta 1907 m. Vilniuje. Ši draugija labai plačiai varė Lietuvos kultūros garbingąjį darbą.

Jis, gyvendamas Vilniuje, dirbo su dideliu pasiryžimu ir atsidavimu. Be jo čia neapsiėjo joks svarbesnis darbas. Jis puvo politikas, publicistas, mokslininkas, gydytojas, kultūrininkas ir t.t. Jis buvo pirmas iniciatorius lietuvių tautai politinės ir kultūrinės autonomijos atgavime. Jis su kitais bendradarbiais 1905 metais caro vyriausybei įteikė tuo reikalu griežtą memorandumą. Jo pastangomis 1905 m. buvo sušauktas lietuvių tautos Didysis seimas. O 1918 metais vasario 16 dieną jis pirmas pasirašė Lietuvos nepriklausomybės akte.

Anuomet dr. J. Basanavičius, gyvendamas svetur, toli nuo Lietuvos, Bulgarijoje, vistiek be pertraukos sielojosi dėl lietuvių tautos laisvės, visu ryžtumu dirbo ir rūpinosi Lietuvos prisikėlimu. Jis ryžosi prie pirmos galimybės sugrįžti į gimtąjį kraštą ir jam aukotis. Ir, kaip tik palengvėjo aplinkybės, jis, nieko nebelaukdamas, grįžo į mieląją Lietuvą. Tačiau pir-

VILNIAUS BOKŠTAI

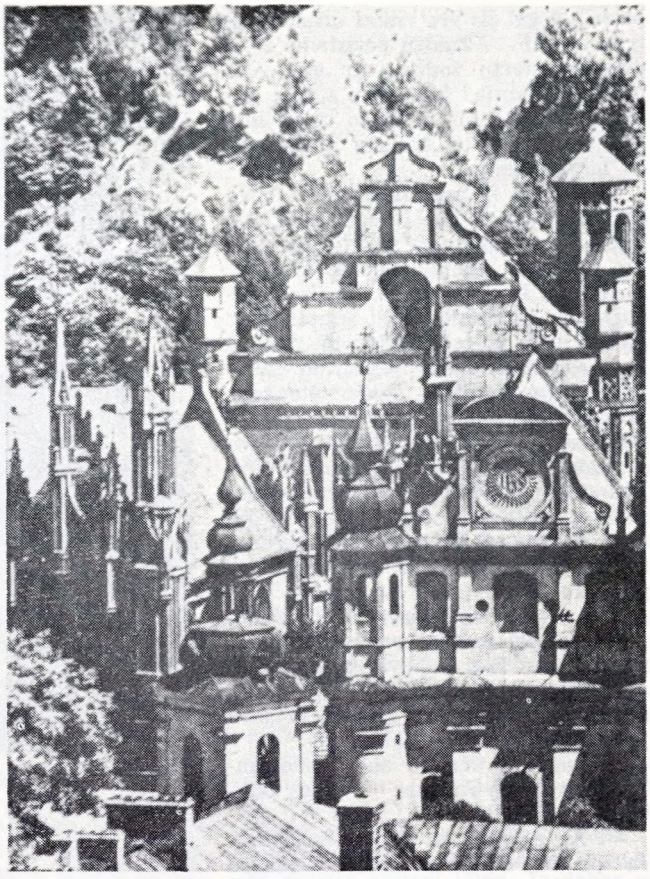

masis tikslas, kur nukrypsta dr. J. Basanavičius, yra Vilnius. Čionai ir buvo tas svarbiausias taškas, kuriame jis dirbo. Jis pirmą dieną, užlipęs ant Gedimino kalno, tarė: "Čia yra Lietuvos sostinė, čia yra Gedimino sukurtas miestas, čia yra amžiais buvęs lietuvių kultūros centras, čia aš gyvensiu ir dirbsiu Lietuvos gerovei".

Jis, gyvendamas Vilniuje, susilaukė ir išgyveno visą eilę politinių ir karinių pakaitų, didelių sunkumų, tačiau jis to nepabijojo, o plačiai žvelgė į Lietuvos ateitį.

Kai lenkai nukabino Lietuvos trispalvę nuo Gedimino kalno, dr. J. Basanavičius ir toliau pasiliko būti Lietuvos sostinėje, lietuvių tautos sargyboje. Jis čia iki mirties saugojo didžiausią mūsų tautos turtą, kuris jo patiės rūpesčiu buvo surinktas. Tai buvo ne kas kita, kaip lietuvių tautos gyvenimo ir kultūros lobiai.

Dr. Basanavičius mirė vasario 16 d., kai lietuviai šventė devintą nepriklausomybės šventę. Tai tarytum simboliškai buvo sulaukta data, kuriai gyvenimą padėjo pats Basanavičius.

Dr. J. B. teko 25 metai gyventi svetur, ne Lietuvoje, bet kur tik jis buvo, kur gyveno, visur buvo žinomas, kaip patriotas lietuvis, kaip augštos dorovės ir didelės tolerancijos bei geros širdies žmogus. Jo pavyzdys, kuris neabejojo galingu aušros reiškiniu, taip ir mes, gyvendami svetur, neturime abejoti aušros faktu, o svarbiausia — eiti tuo keliu, jo pasiektu, kaip anais laikais ėjo dr. J. Basanavičius.

Jonas Miškinis

DIDŽIAJAM VAIKŲ LITERATŪROS

KŪRĖJUI IR PEDAGOGUI

ANTANUI GIEDRIUI

mirus, šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

"Moters" žurnalo kolektyvas

• MOTERYS PASAULYJE

Liet. Moterų Federacijos Čikagos klubo valdyba ir abiturientams pagerbti rengimo komitetas. Iš k. — **V. Poškienė, M. Marcinkienė** — klubo pirm., **S. Pranckevičienė** — komiteto pirm., **M. Macevičienė, O. Rozniekienė;** stovi — **I. Kazlauskienė, M. Donskienė, V. Krasauskienė** ir **O. Juodvalkienė.**

Lietuvių Moterų Federacijos Čikagos klubas, būdamas ištikimas savo plačios apimties organizacijos nuostatams, kasmet įsipareigoja tai vieniems, tai kitiems didesnio masto uždaviniams — palaikyti ir ugdyti Lietuvos meilę, tautinę kultūrą bei tradicijas. Todėl savo susirinkimuose, šalia organizacinių reikalų, visada duoda ir kultūrinę programą. Minimi ypatingi mūsų tautos didelės reikšmės įvykiai, išryškinama lietuvių kultūrininkų, rašytojų bei visuomenininkų darbai ir jų nuopelnai Lietuvai. Be to, klubo veikloje yra įsigalioję, jau tradiciniais virtę, prasmingi neeiliniai renginiai — velykinio stalo demonstravimas per Atvelykį, primenąs velykines nuotaikas Lietuvoje, ir lietuvių abiturientų, baigusių tais metais augštesnes mokyklas pristatymas bei supažindinimas. Šie renginiai Čikagos lietuvių visuomenės yra mielai lankomi ir pageidaujami. Tą parodė ir šių 1977 m. Atvelykio pobūvis ir gegužės 14 d. 55-kių abiturientų su visuomene supažindinimas. Taip pat jų tėvų ir visuomenės gausus dalyvavimas bei gražus įvertinimas.

LMF Čikagos klubo dabartinę valdybą sudaro: M. Marcinkienė — pirm., O. Juodvalkienė, M. Macevičienė, L. Naruševičienė, O. Rozniekienė.

O. R.

Vokietijos Lietuvių Moterų Klubų suvažiavimas Hamburge birželio 17-18 d.

Kadangi penktadienį, birželio 17, Vokietijoje šventė, tą dieną punktualiai pusę trijų įvyko suvažiavimo atidarymas didžiojoje salėje, puikiuose Katalikų Akademijos rūmuose. Jį atidarė Eugenija Lutzienė, Moterų klubų pirmininkė Vokietijoje. Jos sūnaus žodžiai, pasakyti Šveicarijoje Studijų metu, turėtų būti atmintini kiekvienai lietuviškai šeimai: "Aš dėkingas savo motinai, kuri padarė mane lietuviu".

Ar gali būt labiau pagerbta moteris, jos vaidmuo tremtyje?

Po atidarymo visa valdžia perduodama į dr. L. Pašaitienės, Hamburgo pirmininkės, rankas. Pasveikinusi atvykusius, palinkėjusi geros nuotaikos, pakvietė skaityti pirmąją paskaitą rašytoją R. Spalį iš Anglijos. Jo kalbėta: "Lietuvių kultūros reikalu".

19 v. vėl susirinkta į tą pačią salę. Šį kartą greta lietuvių buvo daug latvių, estų, vokiečių. Visa programa vokiečių kalba.

Antrą kartą dr. L. Pašaitienė sveikino atvykusius, dar trumpą žodį tarė dr. Veigelienė, o po to tėv. dr. K. Gulbinas iš Vestfalijos skaitė apie "Kalbos reikšmę tautiniame gyvenime". Sekė tuojaus antroji paskaita prof. dr. I. Laude-Cirtautienės iš JAV apie "Meilę ir pagarbą senam žmogui".

Abi paskaitos palydimos gausiomis katutėmis.

Tuojaus susirenkama prie užkandžių, pobūvio, bet vilioja greta kambaryje lietuvių-latvių gintaro bei tautodailės paroda. Tai P. Lutzienės, P. Ivinskienės ir kitų prisidėjusių didelis nuopelnas. Pilna žmonių ten. Tačiau programa nebaigta. Seka Hamburgo saviveiklininkų pasirodymai. Tautiniai šokiai E. Baliulienės, liaudies dainos G. Kilaitienės vadovaujamos. Su akordeonu ir daina prisideda dar jaunas žmogus, bet senas veteranas Baliulis.

Šeštadienį, po tėv. dr. Gulbino pamaldų koplytėlėje, susirinkta klausyti Kultūros Draugijos pirmininkės dr. A. Veigelienės apie "Lietuvių kultūros išlaikymą emigracijoje". Po paskaitos įdomios diskusijos.

Uždaroje sesijoje prasideda Liet. Mot. Klubų suvažiavimo posėdis. Buvo žvilgterta į praėjusių metų veiklą, pasiryžta sustiprinti žinių biuletenio leidimą, nutarta paremti naujai besisteigiančius mot. klubus, stengtis tris

Liet. Mot. Federacijos klubų veiklos nuotraukos A. Plaušinaičio.

Gen. konsulė **J. Daužvardienė** taria sveikinimo žodį mūsų abiturientams LMF Čikagos klubo suruoštoje šventėje

moteris pravesti į Vokietijos LB Tarybą. **h**

Į naują valdybą išrinktos: E. Lutzienė — pirm., E. Banevičienė — vicepirm., Z. Glemžienė — ižd., P. Ivinskienė — sekr., dr. A. Veigelienė — spaudos vedėja.

Malda užbaigtas šis susirinkimas.

17 v. Ekumeninės pamaldos su latviais ir estais, paminint išvežtuosius, didelėje Šv. Petro bažnyčioje. Kun. Šarka, veiklusis Hamburgo lietuvių klebonas, padėjo daug pastangų jas beorganizuodamas.

Prie bažnyčios pilna žmonių. Praeivių akis traukia baltiečių tautiniai drabužiai. Daugiausia vienų lietuvaičių.

Didelė bažnyčia beveik pilna, nes yra ir vokiečių, baltiečių draugų. Dalyvavo vietos vyskupas, geras lietuvių bičiulis, estų ir latvių pastoriai. Pagrindinį pamokslą pasako tėv. dr. Gulbinas. Gieda geras choras, ir pirmą kartą išgirstam mūsų solistus: Praurimę Ragą-Ragienę iš JAV ir Ričardą Daunorą, bosą iš Lietuvos, dabar iš Paryžiaus.

Gražiai išleisti lapeliai vok. kalba primena, kiek tūkstančių žmonių išvežta iš Baltijos kraštų į Sibirą.

Po tos sukauptos nuotaikos keliaujame į "Haus Eimbuttel". Graži salė, solistų programa gerai sudaryta, įvairi, puikūs balsai žavi klausytojus. Bene pirmą kartą Vak. Europoje išgirstam Jurgučio ciklą, sudainuotą P. Ragienės.

Abiem solistam nesigailėta katučių. Šaukta, plota, reikalauta ir išprašyta. Ne tik abu papildė savo programą, bet sudainavo ir duetą.

Didelė padėka muzikei Ramintai Lampsaitytei, kuri virtuoziškai pieninu lydėjo mūsų dainininkus.

Po koncerto šokiai, grojant puikiai kapelai. Bufetas, loterija.

Sekmadienį išvyka prie Baltijos jūros į dr. Pašaitienės vasarnamį. Ten vyko linksmoji dalis su dainomis, pajvairinta R. Spalio feljetonu iš tik ką praėjusių įvykių Hamburge.

Suvažiavimas gražiai pasisekė, daug žmonių tam dirbo, bet be augščiau minėtų, programoje teradome vos keletą pavardžių: Lipsienės, Mašidlauskienės, Malinauskienės, Berentienės.

R. S.

"Vaivorykštės" kūrybos paroda vyko Čikagoje skautininkių suvažiavimo metu. "Vaivorykštės" grupė buvo suorganizuota Montrealyje, gauta valdžios stipendija buvo sunaudota studijavimui audimo meno. Audimo techniką demonstravo ir kursantėms dėstė dail. A. A. Tamošaičiai. Baigusiųjų kursantų rezultatai yra geri. "Vaivorykštės" parodos vyko įvairiose vietovėse su dideliu pasisekimu.

Muz. Giedra Nasvytytė - Gudauskienė, gyv. Los Angeles paminėjo kūrybinį dvidešimtpenkmetį. Muzikos studijas pradėjusi Vilniuje tobulinosi Čikagoje ir Los Angeles. Kompozitorė yra sukūrusi daug dainų ir trumpesnių muzikinių kūrinių, kurie dažnai yra atliekami ir lietuvių solistų.

Moterų kūrybos paroda buvo suruošta Čikagoje (Artemisia galerijoje), savo darbus išstatė: M. Stankūnienė —grafiką, V. Eivaitė — piešinius, I. Šimkienė — tapybą.

Sol. I. Stankūnaitė - Silva yra pakviesta dainuoti "Rigoletto" operoje (G. Verdi). Pastatymą rengia Paterson, N.Y., Operos Draugija.

Baltiečių skulptūros konkursas ir paroda įvyks Toronte 1978 m. gegužės mėn. 10 d. AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies) suvažiavimo metu, kuris yra rengiamas Toronto universitete. Informacijų ir registracijos adresas: Estonian Art Centre, c/o Mall Puhm, 28 Riverside Cres., Toronto, Ont. M6S 1B6, Canada. Tel. 762-4394.

Dail. V. Stančikaitės - Abraitienės kūrybos paroda buvo surengta Clevelande. Parodą globojo "Giedros" korporacija. Apie dailininkės kūrybą kalbėjo V. Žilionytė - Leger, V. Kavaliūnas ir R. Izdelienė. Dailininkė yra žinoma vaikų knygų iliustratorė, tapytoja ir akvarelistė, savo individualias parodas turėjo Lietuvoje, V. Vokietijoje, Brazilijoje, JAV ir Kanadoje.

Mokyt. J. Matulaitienės vadovaujami tautinių šokių kursai vyko Dainavos stovyklavietėje.

Irena Smilgevičiūtė-Jokubauskienė, gyv. Melbourne, Australijoje, gavo pirmą premiją už geriausią kūrinį neprofesijonalų menininkų parodoje. Parodą atidarė imigracijos ir etninių reikalų ministeris Mr. Jens.

Toronte, Anapilyje, įvyko dail. A. Galdiko darbų paroda (1977. V. 28), kurią globojo Anapilio Moterų Būrelis — pirm. **G. Lapienė,** parodą paruošė **N. Kulpavičienė.**

Nuotraukoje rengėjos ir viešnios. Iš k. ses. Loreta, D. Garbaliauskienė, O. Jonaitienė, A. Ščepavičienė, N. Kul-Kulpavičienė, G. Lapienė, R. Celejevskienė, R. Žiūraitienė, A. Aršti-kaitienė, S. Aušrotienė, A. Kazlauskienė.

LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS IŠEIVIJOJE

LORETA REGINA ANDRIJAUSKAITĖ

Anais sunkiais laikais mūsų tautos atgimimo dainius Maironis dainavo: "Paimsim arklą, knygą, lyrą ir eisim Lietuvos keliu". Taikant šią mintį mūsu dabarties būviui, mes turime sakyti: "Paimsim likimo naštą ir eisim, kad ir pavergtos, bet mūsų tautos keliais" . . . Tačiau vykdant tautos pašaukimo misiją, reikia atminti, kad tautiškumas, arba lietuvybė, yra idėja, kurioje glūdi jėga, pripildanti mūsų širdis naujais sentimentais ir protui nuteikianti skaidrią kūrybinę galią. Trumpai šį samprotavimą galima pavadinti idealizmo dinamika. Tautos sąmonės gyvybę sudaro šie pagrindiniai veiksniai: kalba, kultūra, tradicijos, papročiai ir tautos troškimas bei veržlumas žengti tautinio idealizmo keliais.

Tautos individualybės turinys geriausiai atsiskleidžia per tautinės kultūros pradus. Pagrindiniai tautinės kultūros pradai yra kalba, menas ir mokslas. Kalba yra priemonė atskleisti tautos dvasią, parodyti jos sielos pasaulį. Per kalbą tauta išreiškia savo minties gilumą. Kalba yra žmogaus dvasinio ir medžiaginio turto veidrodis. Todėl, kas save laiko lietuviu, būtinai privalo mokytis lietuvių kalbos. Lietuvių kalba yra ta žymė, kuri išskiria mus iš kitų tautų tarpo. Labai svarbu, kad mūsų jaunoji karta gerai išmoktų ir nepamirštų savo gimtosios kalbos, kad jaustų jai meilę ir prisirišimą. Mūsų tautos praeityje jos vadovai savo karo žygiais atžymėjo ir įamžino Lietuvos vardą. Deja, jų likiminės kovos kelyje lietuvių kalbai nebuvo lemta tapti valstybinio santykiavimo priemone. Ji liko kasdieninio gyvenimo lietuvių minčių išreiškėja ir jo buities tarpininkė. Ir tik dėl šitos priežasties lietuvių tauta daug ko nustojo ir prarado.

Bet ilgų amžiu bėgyje lietuvis, kurdamas savo kasdieninio gyvenimo buitį, kartu sukūrė didelius lobynus pasakų, dainų ir įvairios tautosakos, paliko labai daug gražių papročiu, tradicijų ir liaudies šokių, bei kitokių meninių apraišku. Tauta sugebėjo savo dvasinę gyvybę išreikšti gražiausiais kūrybos žiedais, kurie mūsų tautą apsaugojo nuo didžiųjų pavoju.

Kalbant apie mūsų tautiškumo būklę, jo raidą ir ateities gaires, reikia atsiminti mūsų tautos praeities sunkius istorinius įvykius ir išgyvenimus. Mūsų tautos likiminė padėtis yra labai panaši į tuos laikus, kada Maironis dainavo: " Tas ne lietuvis, kurs jos nemyli, jos žemės dainų nemylės! Nederks, kad patys sūnūs žudo, kas verta meilės ir garbės" . . .

Ir iš tikrųjų nedėkingo laiko likiminė banga svetur išklydusių lietuvių gretas siaubingai tirpdo ir skandina svetimos jūros gelmėse. Šito pavojaus akivaizdoje korp. Neo-Lithuania, gražiu šūkiu "PRO PATRIA" pažadinusi visų širdyse tyrą meilę motinai-Lietuvai, turi tapti tuo didžiuoju švyturiu, kuris pro juodus nutautinimo debesis šviestų kelią mūsų ateinančiom kartom, kad Nemuno krašto ir Baltijos jūros gintarinės pakrantės vaizdas būtų gyvas jaunųjų širdyse ir mintyse.

Į tautinio idealizmo turinį yra įpintas ne vien tik lietuvybės išlaikymo principas, bet ir tautos valios pasiryžimas. Lietuvybės išlaikymo uždavinys tėra tik būtina priemonė, kad tautos sąmonės gyvybė būtų apsaugota nuo mirties.

Tautos praeities žygiai ir jos proseneliu atlikti darbai turi skatinti ir grūdinti jaunuomenę, kad ir sunkiose mūsų tautai likimo sąlygose savo nepalaužiama valia, energija ir ryžtu veržtųsi į savo tautai pripažintą laisvę, savo darbus nužymėtų kultūrinės kūrybos vaisiais. Tik kietos asmenybės, išaugusios iš lietuvybės veržlaus troškimo, sugebės vesti tautą į pilnutinį laisvės idealo įgyvendinimą ir atliks prasmingą žmonijai skirtą uždavinį.

Šiandien mūsų tėvynėje rausiasi rusiška dvasia po lietuvių tautos dvasinį lobyną, be gailesčio naikina tautos išugdytą supratimą apie teisingumą artimo meilę ir pasiaukojimą tėvynei, išniekinama žmogaus garbės ir sąžinės laisvė, be atodairos ruošia mūsų tautą galutiniam išnykimui. Išeivijoje išklydusius smaugia materialinis turtėjimas ir skubėjimas greičiau pamesti lietuviškos dvasios klestėjimą. Tai ženklas, kad lietuvybės idėją norime palaidoti. Bet reikėtų, kad dinamiškos lietuvybės išlaikymo idėja mus lydėtų kiekviename žingsnyje, degančiais troškimais prasiskverbtų į mūsų mintis, jausmus ir darbus.

Lietuvybė — tai žmogaus dvasinių polėkiu gražus derinys, kuriame atsispindi tautos būdas, jos sąmonė ir valia, o taip pat mūsų tautinio idealizmo gražiausia kūrybos apraiška. Idealizmo, apie kurį dainavo mūsų atgimimo dainius Maironis, gaivinančiais varpo aidais iš miego kėlė Vincas Kudirka, ugniniais žodžiais kalbėjo Tumas-Vaižgantas ir visa eilė kitų idealistų. Jų pranašingi žodžiai pasiekė mūsų tautos gyvybės sąmonę, sužadino tautos kamiene laisvės ilgesį ir per aukas, kančias ir didelį tautinį idealizmą sužibėjo laisvės idealas.

Šiandien, kai mūsų tautos dalis likimo bangų yra išblaškyta po platųjį pasauli, kai tėvų žemėje švaistosi rusai, tai lietuvybė turi likti tuo šventuoju švyturiu, kuris lietuvių tautos sąmonėje taptų gyvybę skleidžianti ir nemirštama tautos kūrybinė jėga.

L. R. Andrijauskaitė atlieka priesaiką prie Neo-Lituania korporacijos vėliavos.

Prieš mūsų akis yra didelis uždavinys, kurio rėmuose telpa mūsų tautos didžiosios tragedijos likimas. Mūsų sąžinei yra pavesta tos tragedijos dydį ir kančią parodyti pasauliui, kad jo pagalba ir mūsų pastangomis būtų surastas laimingas sprendimas ir jo turinyje būtų aukso raidėm įrašyta: "Po ilgu kančių laisvė Lietuvon sugrįžo". Tai didysis mūsų idealas, kurio siekimui turi būti jaunųjų neolituanų nukreiptos širdys ir protas.

Jauni žmonės visada sugebėjo savo darbais paliudyti ir įgyvendinti tautos didžiuosius siekimus gyvenimo tikrovėje, nes jaunystei yra mažai gyvenime kliūčių, kurios būtų nenugalimos. Jaunimas, geriau suprasdamas laiko dvasią, naujais metodais gali sėkmingai tęsti vyresniųjų darbą. Jaunojoje kartoje bręsta visas būrys šviesių asmenybių, kurios jau iškyla mūsų lietuviškame gyvenime. Jaunieji turi peraugti vyresniuosius, kad lietuviška kultūra dar stipriau suklestėtų.

Išeivijos lietuvybės išlaikymas ir pavergtos tėvynės rūpestis yra tik jaunimo rankose. Tat neiškrypkime iš to mūsų lietuviško kelio. Šiandien reikia, kad mūsų širdyse būtų amžiam degančia liepsna įrašyta: "IR ŠVIESA, IR TIESA MŪS ŽINGSNIUS TELYDI".

• mūsų aplinka •

LABAI MALONU PONIA...

Kaip malonu sutikti draugę ar pažįstamą, kurios nebuvai mačiusi 20 metų.

"Labas, brangioji!"

"Labas", nudžiungu aš ir, rodos, tuoj pulsim viena kitai ant kaklo. Kaip smagu.

"Neblogai atrodai".

"Ir tu kuo puikiausiai", entuziaztingai pritariu ir desperatiškai galvoju, kas ji per viena? Veidas lyg pažįstamas, bet tokių bruožų kažkada pažinojau juodaplaukę, o dabar stovi prieš mane skaisti blondinė. Nuostabu, kiek per tą laiką, kai abi šypsomės, perbėga per galvą minčių: "Kokios spalvos jos plaukų šaknys? Ar primintų ji man ką nors, jei nuimčiau nuo jos 20 svarų?" ir pan. Bet reikia ką nors sakyt, o nei vardo, nei pavardės, nei kur ją mačiau, nebeprisimenu. Tad maloniai sakau:

"Aš žinau jūsų mergautinę pavardę (diplomatinis melas), bet nebeprisimenu ištekėjusios".

Tačiau ponia, taip pradžiuginta mane pamačiusi, neatsako į mano klausimą, tik gražiai šypsosi.

Pagaliau griebiuosi kitos taktikos.

"Ponios vyras irgi čia yra?" klausiu. Gal vyrą, jei dar likę kiek plaukų, atpažinsiu, o pagal jį ir savo draugę.

Ponia apsidairo, mosteli galva kažkur į salės kampą ir taria:

"Ten tas su dryžuotu kostiumu. Pūkelis pavardė".

"O, ponia Pūkelienė", pradedu.

"Bet mano pavardė Kūkienė, nors dokumentuose Bobienė. Ach, tiesa, kai tu mane pažinojai, buvau Ražienė".

Na, tai tau! Užuot mano protas dabar nušvistų, jis visai suglumo. Kuria pavarde dabar vadinti savo draugę? Geriau nerizikuoti. Tad dar kartą pakartoję "labai malonu, ponia", išsiskiriam.

Gera sutikti senų laikų pažįstamą, bet kartais tai yra sukrečianti patirtis, nes visu aiškumu pamatai savo proto sukalkėjimą, akių trumparegiškumą ir atminties bukumą. Tad nenustebkit, mielos senos pažįstamos (o gal kartais ir tos, kur prieš savaitę dar matėmės kokiam subuvime), jei iš karto tarsiu:

"Kaip tavo vardas, pavardė ir kokios spalvos buvo tavo plaukai prieš savaitę?"

Bet, brangioji, jei viską išdėstysi kaip ant delno: plaukų spalvą, svorį ir parodysi fotografiją "prieš tai ir po to", aš vistiek atrodysiu pasimetusi. Nepyk, nes matai, nors aš išlikau jauna ir nė kiek nepasikeitusi, bet ta nelemta sklerozė smegenyse...

Vaiva

SVEIKATINGUMO PRADAI

Rašoma, kad kažkur Azijoje, šiaurės rytų Pakistano kampe, Himalajų kalnų papėdėje gyvena sunkiai pasiekiama tautelė (Munza), kurios nariai pasižymi sveikatingumu ir ilgu amžiumi. Esą, 120 metų žmogus atrodąs kaip mūsų 60 m. asmuo. Neabejotina, kad jų gyvenimo sąlygos ir maistas yra skirtingi, nes pas mus būtų nepaprasta retenybė, jei kas pasiektų 120 m. ir dar būtų darbingas.

Kas gi trumpina mūsų gyvenimą augštos technikinės kultūros sąlygose? Gal užterštas miestų oras, gal vanduo su chemikalais, gal nenatūralus maistas ir įvairūs dirbtini gėralai, gal darbo vienodumas fabrikuose, kur žmogus paverčiamas savotišku robotu? Džiaugiamės augštu, net augščiausiu gyvenimo lygiu, o neapsiginame nuo įvairiausių negalavimų, kurie peranksti nukerpa mūsų gyvenimo siūlą.

Man tenka dirbti daržininku labai didelėse kapinėse (Blue Hill Cemetery — Mėlynų Kalnelių kapinėse netoli Bostono), kuriame sodinu pavasary apie 6.000 vas. gėlių, o rudeny apie 3.000 svogūninių gėlių ir kur ilsisi kokie 50.000. Tai ištisas numirėlių miestas. O jei patikrinsi tų numirėlių amžių, tai atrasi, kad daugelis neviršija 50 metų, gerai dar jei 60 m., o jau daug rečiau 70 m., ir tik išimtinai virš 80 m. Tiesa, prieglaudose rasi ir šimtamečių, bet tai juk prie lovų "prirakinti" paliegėliai, kuriems "neleidžiama" numirti. Tad kodėl augštas gyvenimo lygis taip labai sutrumpina gyvenimo tąsą?

Pirma sveikatingumo sąlyga — tai geras nusiteikimas arba optimistinė gyvenimo pasaulėžiūra. Juk pasaulis yra labai gražus: vasarą su džiaugsmu gėrimės pievų ir miško žaluma, gėlių spalvų įvairumu, paukščių čiulbėjimu. O žiemą: tos baltos, skaisčios sniegulės, ar jos, krentančios, nėra malonu stebėti, kaip jos palaipsniui padengia visą žemę puikia, tyra, balta, lyg sakytum, milžiniška staltiese. Ar tie gamtos prajovai nepripildo lyg kokia šiluma širdį, kai tuos gamtos pasirciškimus bei pasikeitimus stebi ir džiaugies?! Gi kasdieniniame gyvenime, ar nesmagu, grįžus namo po darbo, pasilsėti, ar neskanu išalkusiam pavalgyti, o atėjus laikui, nukeliauti į sapnų pasaulį? Žmogaus gera savijauta arba optimistinis gyvenimo aplinkybių vertinimas yra pagrindinis sveikantigumo pradas.

Netgi susirgęs ar net ligoninėje operuotas, tu palyginant greit sveiksti, jei tavo savijauta skaisti, o noras gyventi ir įvertinti bei rasti džiaugsmo pradų kiekviename gyvenimo žingsnyje yra pripildęs visą tavo esybę. Būdamas džiugaus nusiteikimo, tu kuo mažiau jieškai tamsiu šešėlių arba ydų visame gyvenime ir pavieniuose asmenyse. Tau visi žmonės geri, nes ir tu pats esi geras ir mielas betkurioje draugystėje, ne be to, kad tavo gyvenimo bei asmenų ydoms atlaidumas neturi virsti į jų pateisinimą. Aiškus dalykas, vien optimizmu nesukursi sveiko gyvenimo, jei podrauge nedabosi, kad maistas būtų sveikas.

Taigi tas maistas, — jis irgi turi lemiamos įtakos žmogaus gyvenimo tąsai. Juk gi nenorėsime trumpinti savo gyvenimo ir nereikalingai didinti savo kūno svorio, valgydami įvairius miltingus, fabrikuose perdibtus produktus, kuriuose yra daug kalorijų, o maža vitaminų, enzimų, mineralinių dalių, o daug krakmolingos medžiagos ir riebalu. Sakysim, cukrus, balta duona, įvairios kruopos (=cereal), bulviu dribsniai ir t.t., jie dažnu atveju tik apsunkina kūną. Kas kita baltiminė medžiaga (liesa mėsa, žuvis, kiaušiniai, pieno produktai), — jie vidutiniame kiekyje ypač vyresnio amžiaus asmenims, taip pat ir augantiems, yra būtinybė. Tuomi nenorima tvirtinti, kad duona ir bulvės kaipo anglevandeninis maistas nėra reikalingi. Maistas yra vartotinas mažesniame kiekyje (mes dažnai persivalgome) ir rečiau, negu yprasta valgyti. Ypač netinka papildomai valgyti tarp pagrindinių valgio davinių, nebent tai būtų vaisiai. Su gėrimais tas pat: nei įvairiausių pavadinimų "limonadai", nei ypač "coca-colos" ar panašūs gėrimai, nei kava, ar arbata, nei ypač alkogoliniai gėralai, — jie visi yra kenksmingi, jei nebent jie mažais kiekiais ir retai vartojami. Yra įvairių žolinių "arbatėliu" (ne vien ramunėlių, liepų žiedų, bet ir daugelis kitų, kuriuos randame gamtos maisto krautuvėse — nature food stores), yra įvairių sunkų arba ir tiesiog daugybė ištisus metus gaunamų vaisių ir daržoviu (nevengiant svogūnų ir net retkarčiais česnako), kurių vartojimas yra sveikatingo gyvenimo įsakymas Nr. 1.

Apie vitaminus neminėsiu kiek plačiau, nes jų organizmui užtenka, jei vartosime daug vaisių bei daržovių. Gi jei mokėsime daiginti pupas, žirnius, kviečius, saulėžolių sėklas ar kitką, tai juose vėl gausime didžiulį įvairių vitaminų kiekį. Ne be to, kad kaikada reikalinga yra vartoti ir vitaminų tablečių, gaunamų gamtos maisto krautuvėse. Daug vitaminų, mineralinių ir kitų organizmui reikalingų dalių yra mielėse (brewer's yeast), kviečių daiguose (wheat germs), rūgusiame piene (arba jogurte) ir sėlenose,

kurios dar yra naudingos ir kaipo balastas geresnei vidurių peristaltikai. Sveikiausia duona yra paprastų (100%) miltų ruginė ar kvietinė.

Pabaigai turiu dar paminėti, kad, ypač vyresnio amžiaus sulaukusiems (pensininkams), greta paminėtų sąlygų reikalinga, kad laikas visada būtų užimtas ir netektų nuobodžiauti. Tat betkuris darbas, ypač mėgiamas, arba betkuri mankšta (vaikščiojimas, bėgiojimas, plaukiojimas, bet kuri sporto šaka, pav., ping-pongas), — tai tos būtinos sąlygos kraujo apytakos ir viso kūno sveikatingumui palaikyti.

Gera nuotaika arba optimistinė pažiūra į gyvenimą kartu su galimai natūraliu maistu yra tos pagrindinės sąlygos, kurios leidžia mums pratęsti sveikiems gyvenimo bėgį ir gal net sulaukti 100 metų, kaip tas dailininkas Varnas, kuris tebesidarbuoja, nors jau yra gerokai virš 90 m., o vėl kitas sen-senis. gyvenąs So. Bostone (p. Tuinila — nejudomo turto pardavėjas), jau irgi virš 90 m., vis kasdien eina maudytis (net ir žiemą, žinoma, tik neilgam) į jūrą. Tat bandykime ir mes pasiekti jų amžių, taikydami savo gyvenime sveikatingumo pradus.

J. Valiūnas

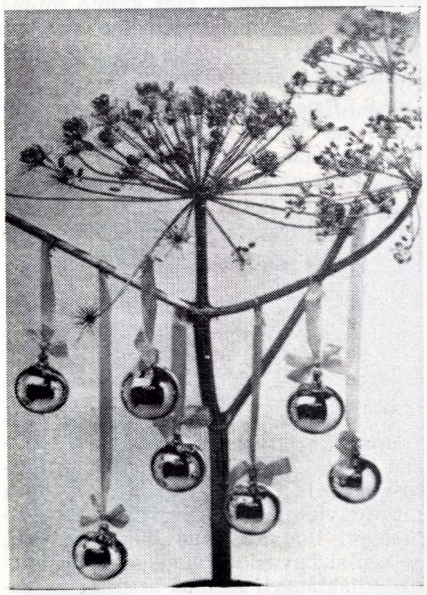

Džiovintų krapų papuošalai

• SVEIKATA

GYDYMAS VAISTAŽOLĖMIS

A. VAISIŪNIENĖ

(tęsinys iš nr. 4)

Išgydo mirštantį ligonį

Vieną dieną buvo pakviestas į Marseille miestelį, į dr. Buchard ligoninę, pas vieną mirštantį ligonį. Jis vadinosi Varna — eksporto pirklys. Jau bevažiuojant pas jį, jam jo giminės nupasakojo apie jo ligą. Maurice pasitikėjo savimi, kad jis jį nuo tos ligos pagydysiąs. Jisai sirgo inkstų liga. Maurice galvojo, kad jam reikia panaudoti visas jo žinias nuo inkstų uždegimo ligos. Pirmiausia atsiklausė ligoninės direktoriaus, ar jis galės jį gydyti. Kadangi ligoninės visi gydytojai buvo tos nuomonės, kad jam jau mažai yra vilčių išgyti, tai leido gydyti jo žiniomis ir metodais. Ligonis jau dvi dienas nesišlapino, buvo pilnas pritvinkęs vandens ir gulėjo be sąmonės. "Jūs galvojate jį priversti šlapintis?" juoko formoje paklausė gydytojas. "Taip", atsakė. "Tai padarysite didelį stebuklą". "Man norėjosi jiems tada pasakyti, kad stebuklai yra jieškomi tik Lurde, mahometonai jieško stebuklų Mekoje, budistai Gango upės pakraščiuose, o izraelitai Raudos sienoje. Aš tik noriu perimti gydymą savo žiniomis". Pirmiausia jis paėmė didelį gabalą vatos ir pamerkė esencijoje, stipriai paspaudė inkstų vietose ir, pradėjo laukti kas darysis. Jo kūnas ir kojos buvo pilnos vandens. Po pusės valandos pradėjo pastebėti ligonio stipresnį kvėpavimą, po antros pusės valandos nusišlapino net pusę stiklinės, dar po valandos pilną stiklinę, o po 4 valandų jau išmetė 6-7 litrus vandens. Po to, kai ligonis atgavo sąmonę, pradėjo jau naudoti ir kitus jam žinomus gydymo būdus. Ir tada jau įvyko tikras stebuklas.

Karaliaus auksas ligos atveju nepadėjo

Pirmą kartą į Monte Carlo miestelį buvo iškviestas pas karalių Faruką. Jam išvažiavus buvo prašomas nuvykti į Egiptą. Apstulbęs žiūrėjjo į pilies pasakišką grožį, kurios įrengimas buvo tik marmuras, bronza ir auksas. Pats karalius Farukas jam buvo pasigyręs, kad tik vienu rankos mostelėjimu jis galįs viską gauti, ko tik jis nori. Jau po tokio išsireiškimo ir pasisakymo Maurice atrodė, kad jau jokiam gydytojui pas jį nebus jokio darbo. Naktinis azartinis gyvenimas turėjo jį pribaigti. Jis galvojo, kad ir ant savo pačios sveikatos jis yra karalius ir galįs nurodymus duoti ir valdyti. Bet apsiriko, nes čia nebuvo taip, kaip jis norėjo. Jis pasirodė toks mažas ir bevertis, kai susirgo, kad net nei jo auksas jam nepadėjo.

Maurice gelbsti žmoniją ir padeda mokslui

Taigi, kaip matome, pasaulyje yra visokių rūšių ir specialybių gydytojų palengvinimui žmonių kančių. Tik reikia, kad gydytojas būtų geras žinovas savo srityje. Prancūzija laiminga, turėdama tokios rūšies žinovą kaip Maurice Messegue, kuris taip nekaltomis ir pigiomis priemonėmis ir vaistažolėmis išgydo taip daug žmonių. Tai yra žmogus, kuris viso savo gyvenimo patyrimą yra atidavęs žmonių sveikatingumui, kovodamas su viskuo, kas kenkia žmogaus organizmui. Jo žinios ir patyrimas turi nepaprastai didelės reikšmės mokslui, nes gamina nami legalūs vaistai pagal jo nurodymus ir receptus. Jo fabrikuose pagaminti maisto produktai yra eksportuojami po daugelį pasaulio kraštų. Kiekvienas mes jieškome sveikesnio maisto, kad kuo mažiau pakenktume savo sveikatai. Mes šiandieną daug ką valgome, bet nežinome, ką valgome, nes viso maisto sveikumas priklauso nuo fabrikanto ar gamintojo sąžiningumo.

* * *

MŪSŲ SVEIKATA — MŪSŲ PAČIŲ RANKOSE

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Šiame straipsnyje noriu supažindinti gerbiamus skaitytojus su Maurice Messegue nuomone ir patarimais apie vaisių ir daržovių naudojimą ir jų stebuklingą galią bei reikšmę žmogaus organizme. Hipocrates, senų laikų gydytojas ir mokslininkas, yra pasakęs, kad daug ligų galima išgydyti vien tik teisingu maitinimosi būdu. Organizmo pusiausvyrai atstatyti galime panaudoti mūsų pačių žiniomis paruoštus daržovių, vaisių ir vaistažolių receptus. Kas gerai pažįsta pačios gamtos išaugintą maitinimosi ir gydymo augmeniją, negali taip dažnai sirgti, ypač jaunystės metuose. Jei valgome daržoves ar vaisius, tai turime jų privalgyti iki soties, neužtenka suvalgyti poros riekučių agurko ar pomidoro, turime suvalgyti didelį kiekį, o kitą maistą tik kaipo priedą, jei norime pasiekti reikšmingus rezultatus.

Pradėkime nuo česnako. "Česnakas man arčiausiai guli prie širdies", sako Maurice Messegue. "Tai yra daržovė, kurią daugiausia patariu valgyti savo ligoniams. Ten, kur užtikau sveikas šeimas, visos valgė česnaką, o ligonių šeimose patariau valgyti daug česnako. Gascogne, mano kilimo vietoje, per krikštą mažiems vaikams patepa liežuvėlį česnako gabaliuku, kad būtų apsaugoti nuo ligų visam gyvenimui. Tuose rajonuose, kur auginama ir daug valgoma česnakų ir svogūnų, neteko sutikti žmonių sergančių vėžio ir kitomis sunkiomis ligomis". Įvairiuose pasaulio kraštuose, siaučiant šiltinės ir choleros epidemijoms, tūkstančiai žmonių išsigelbėjo nuo mirties tik česnako ir svogūno dėka. Česnaku galima išsigydyti keliasdešimt ligų. Geriausiai valgyti smulkiai sukapojus su sriuba, nuryti nekramtant, o pašalinimui kvapo sukramtyti žiupsnelį petruškos ar juodos pupelių kavos porą grūdelių.

Svogūnas — česnako pusbrolis. Tik daug švelnesniu skoniu. Svogūnų patariu valgyti daug, visokioje pagaminimo formoje, tušintus, virtus, keptus ir žalius. Bet sveikiausia valgyti žali, nes daugiausia naudos priduoda. Verdant ar kepant didelė dalis vitaminų žūsta. Moterys su dideliu svoriu džiaugsis, suvalgiusios didelę gal-

vą svogūno kasdien, tuojaus pastebės dar tą pačią dieną, kaip su gausiu šlapumu mažėja jų svoris. Be to, įgauna gražią, šviežią, jauną veido spalvą, nes švarus kraujas valo viską. Ypač jaunimas, kuris turi išbertą veido odą visokiais spuogais ar egzema, valgydami česnaką ir svogūnus, išsigydys su laiku visai. Gali valgyti kiek nori, ir prie kokio kiekio tik nori priprasti. Prie slogos ir anginos rekomenduoja sekantį receptą: į litro didumo butelį sudėti 100-150 gr. sutarkuotų svogūnų su 100 gr. medaus, užpilti geru baltu vynu iki butelio pilnumo, palaikyti dvi savaites, po to išfiltruoti. Gerti du tris šaukštus į dieną. Puiki priemonė organizmo stiprinimo ir naikina infekciją. Svogūną ir česnaką reikia pripažinti prie pačių reikalingiausių daržovių mūsų kasdieninės dietos. Ypač sveika svogūnų sriuba.

Kopūstas. Skilviu sergantieji turi pasisaugoti nuo kopūstų valgymo. Kopūsto nepaprastai naudingi kompresai nuo furunkulų, auglių, nagų uždegimo, skorbuto, užkimus balsui pagerinti. Gerti kopūsto sunką su medumi. Duoda puikius rezultatus. Kompresai ant skausmingų žaizdų, venų išsiplėtimo, mėšlungio, hemorroidų, gangrenos, įvairūs muskuliariniai skausmai, kaip išijas, neuralgijos, reumatizmas. Sukapoti smulkiai truputį pavirintus kopūstų lapus, sutrinti ir uždėti kompreso formoje.

Morkos. Morkų sunka ir žalios morkos labai sveika nuo įvairių ligų: regėjimo, infekcinės odos, nagų ir plaukų ligos. Tik ne per didžiausiame kiekyje.

Agurkai. Šis agurkų receptas patariamas didelio svorio žmonėms. Valgyti saločių formoje: agurkas, česnakas, petruškos, šaukštukas alyvos ir vienos citrinos sunka. Valgyti kasdien vakare. Ponios su per dideliu svoriu įvertins labai šį receptą.

Pomidorai. Jau pati pomidoro išvaizda labai viliojančiai atrodo. Pomidoras kitaip dar vadinamas "meilės obuolys". Turi daug vitaminų ir mineralų. Patariama valgyti tiems, kurie turi didelį rūgštingumą skilvyje (tik pašildę pomidorą truputį karštame vandenyje, nulupkite žievelę), nuo vidurių užkietėjimo, akmenų, artričio ir reumatizmo. Jei įkanda kur nors insektas, tuojaus patrinkite įkąstą vietą su pomidoro lapeliais ar česnako gabaliuku.

Špinatas. Puiki energijos pridavimo priemonė. Tik sergantieji reumatu ir turintieji inkstų akmenis, špinatų valgyti negali.

Krienai. Kas serga atsmos užkietėjusia forma, pataria pasidaryti sekančią formulę: sutarkuoti smulkiai krienus ir sumaišyti su vienos citrinos sunka. Valgyit po vieną šaukštelį į dieną, bet prieš valgį. Laikyti šaltoje vietoje. Sergant artričiu ar reumatizmu, galite uždėti krienų kompresus smulkiai sutarkavus ant skaudamos vietos, truputį apšildant. Čia tik paminėjau daržoves, kurias mes esame įpratę daugiausia vartoti. Salierai ir porai yra labai gimininga svogūnui ir česnakui. Aguacate (tropikinis augalas) labai naudingas prie užkietėjusių vidurių **Užkietėjusius vidurius gali sutvarkyti tik vien žalio maisto vartojimas dideliame kiekyje.** Kaip yra naudingi vaisiai, taip ir daržovės. Patys galite įsitikinti labai greitai. Tada tik suprasite, koks maistas yra reikalingas jūsų viduriams.

VAISIAI

Žemuogės ir avietės. Žemuoges ir avietes patariama valgyti prie kepenų ligų, artričio ir reumatizmo.

Obuolys. Apie obuolį sako taip: jei tik vieną obuolį suvalgysi kasdieną, tai jau išvengsi gydytojo vizito. Pataria valgyti vaikams, nėščioms moterims, seniems, kepenų liga sergantiems ir leidžiama valgyti žalius obuolius, bet nelabai saldžius prie cukraus ligos. Gerai gerti išdžiovintų obuolių žievių ir sėklų arbatą. Puikiai veikia į širdies veikimą ir nervų sistemą.

Vyšnios. Vyšnias gali valgyti ir nutukę asmenys, nes vyšnios yra neturtingos kolorijomis, bet labai stiprios kraujo valytojos.

Vynuogės yra laikomos visų vaisių karaliene. Gydo daugybę ligų ir stiprina labai žmogaus organizmą. Šveicarų mokslo tyrinėjimo gydytojai Johanai Brandt pasisekė save išgydyti nuo skilvio vėžio, suvalgant kasdieną iki 2,5 kg. vynuogių nenaudojant jokių vaistų nei kitokio maisto. Bet daugelis tokių pusiau badavimo ar pilno badavimo gydymosi sistemų negalima daryti be gydytojo priežiūros pačiam savo namuose. Nebent būtų labai susipažinęs su badavimo technika.

Visi šie patarimai yra namų vaistinės panaudojimas mūsų kasdieniniam gyvenime. Juos gali panaudoti kiekvienas be jokios baimės. Kad geriau susipažinus, patartina dar skaityti tos rūšies literatūrą, parašytą gydytojų specialistų. Žalius vaisius ir daržoves turime valgyti **kasdieną** ir dideliame kiekyje. Tai yra mūsų nepakeičiama kiekvienos dienos mityba. Kitos rūšies maisto galime suvalgyti ir mažesnį kiekį. Rezultatus pastebėsime labai greitai. Tik truputis stiprios valios, ir šviesių vilčių kibirkštėlės padės mums priprasti ir prie kito maisto naudojimo būdo. Valgyti tą ar kitą maisto rūšį yra grynas pripratimas. Kada esi alkanas, viskas yra skanu. Jei mums susirgus gydytojas nurodo, kad tą ar kitą maisto rūšį mes negalime valgyti, tai kodėl mes iš anksto, dar nenurodžius gydytojui, negalime to žalingo maisto atsisakyti?

Prie kasdieninės maisto dietos dėl stiprumo galite pridėti dar tris ar keturis šaukštukus maltų migdolų. Savo sveikatą turime saugoti patys. Maitinkimės tokiu maistu, kuris kartu palaiko ir gydo mūsų sveikatą. Negyvas maistas nemaitins mūsų organizmo. Paimkime tik paprastą pomidorą ir stebėkime jo gyvybę, kaip jis gražiai palaipsniui noksta. Tai tik toks gyvas maistas gali mus maitinti ir palaikyti mūsų gyvybę. Gyvenimo džiaugsmą ir laimę rasime tik tada, kada būsime sveiki. Neturint sveikatos jokio pasaulio turtai nei grožis mūsų nesužavės. Dėdami kąsnį prie burnos, pirma pagalvokime, ar tinkamą maistą valgome. Mūsų pačių rankose — gyvybė ir sveikata. Išeitis viena: patys galime pasirinkti — gyventi sveikame ir džiaugsmingame gyvenime — ar vargti ligose ir skausmuose. Viskas priklausys nuo mūsų pačių supratimo ir inteligencijos. Jei vegetariškas maitinimas mus įtikina, kad maitinamės tiksliai, tai rezultatus labai greitai pamatysime. Skirtumas bus didelis, valgant pačios gamtos išaugintą maistą ar sufabrikuotą maistą. Neįmanoma sustatyti tokią maisto formulę, kokią sustato pati gamta. Pati gamta mums nurodo, kokį maistą turime valgyti. Vegetariškas gydymasis yra ilgas, bet rezultatai nenuginčijami.

P.S. Prie namų vaistinėlės prijunkime dar butelį vyno, kuris vadinasi **"Liceur Amargo Fernet Branca"** (kartusis likeris). Jis pagamintas iš žolių, vadinamom lietuvių kalboje "pelūnas", kurio savybes, kaipo namų vaisto, jau Lietuvoje pažinojome.

* * *

KANTRYBĖ

Tikriausiai sunkiausia pamoka gyvenime yra kantrybės pamoka. Kantriai laukti, kol vaikas, sėdėdamas augštoje kėdėje, žaidžia su jam paduotu maistu vietoje to, kad jį valgytų. Išklausyti ilgų kaimyno nusiskundimų, ar seniai buvusio draugo ar seno žmogaus. Išklausyti sūnaus ar dukters pasakojimo apie seniai matytą filmą ar nuotykį mokykloje. Nepertraukti kalbančio. Susilaikyti, neparodant noro pareikšti savo nuomonę. Nepasakyti ko nors užgaunančio kitą žmogų.

Kelios minutės prarastos išklausant kalbantį, nedaug ką reiškia! Ar jos vertos susilaikymo?

Žinoma, mažas vaikutis turi šiek tiek užvalgyti. Sūnus ar duktė turi grįžti prie pamokų paruošimo. Pasikalbėjimai su kaimynu ar senu žmogumi turi pasibaigti. Tačiau viskas gali būti atlikta su kantrybe.

Suvaldyti savo jausmus — reiškia apvaldyti save. Prie didelių pastangų ateina ramybė, pajutimas nepasiduoti nuotaikos impulsui. Pasijunti, kad gali pati save tinkamai apvaldyti — turi kantrybės.

Vertė B. V.

• LIETUVOJE

A.a. Marija Piaseckaitė - Šlapelienė, Lietuvos kultūrininkė, mirė Vilniuje š.m. balandžio mėn. 4 d. Palaidota Rasų kapinėse.

Gimusi Vilniuje prieš 97 metus visą gyvenimą praleido Lietuvos sostinėje. Anksti jaunystėje įsijungusi į kultūrinį darbą, ji buvo daugelio reikšmingų lietuviškų įvykių dalyvė, kuriuos sunku būtų ir išvardinti. Ji reiškėsi sceninėje ir muzikalinėje veikloje su M. K. Čiurlioniu, M. Petrausku ir kitais, kada lietuviškasis teatras žengė pirmuosius atgimimo žingsnius. Kartu su savo vyru atidarė lietuvišką knygyną, kuris veikė nuo 1906 m. iki 1946 m. M. J. Šlapelių knygynas buvo plačiai žinomas kaip Vilniaus kultūrinis - literatūrinis centras. Čia buvo platinamos lietuviškos knygos, čia buvo leidžiamos naujos knygos, čia lankydavosi ir žinomieji lietuviai literatai. M. Šlapelienė rašė savo atsiminimus ir paliko vertingos medžiagos apie žinomus žmones. Ji rinko lietuviškus retus leidinius, sudarydama vertingą kolekciją.

Marija Šlapelienė priklauso prie kultūrininkų, kurie Vilniaus mieste paliko labai gilų ir reikšmingą įnašą.

Dail. Irena Žemaitytė - Geniušienė yra kruopšti grafikė ir vaikų knygų iliustratorė. Ji yra sukūrusi daug knygženklių ir grafikos lakštų. Jos kūryba yra švelni, romantiška ir apsupta nostalgiškų nuotaikų.

Op. sol. Nijolė Ambrazaitytė yra viena iškiliausių Lietuvos operinių dainininkių (mezzosopranas). Baigusi konservatoriją, nuo 1966 m. dirba Vilniaus operoje, kur sukūrė daug neužmirštamų vaidmenų, kaip Karmen, Mnišek, Aida ir kitus. Solistė pasižymi balso tembro gražumu ir muzikalumu. Ji yra laimėjusi pirmasias vietas tarptautiniuose vokaliniuose konkursuose ir Lietuvoje yra gavusi aukščiausią menininko titulą.

Liaudies meno parodoje, kuri vyko Švenčionyse buvo rodomi įvairūs išdirbiniai. Didelio susidomėjimo sulaukė miegamojo kambario baldai, kuriuose gražiai jungiasi liaudies motyvai ir modernios formos.

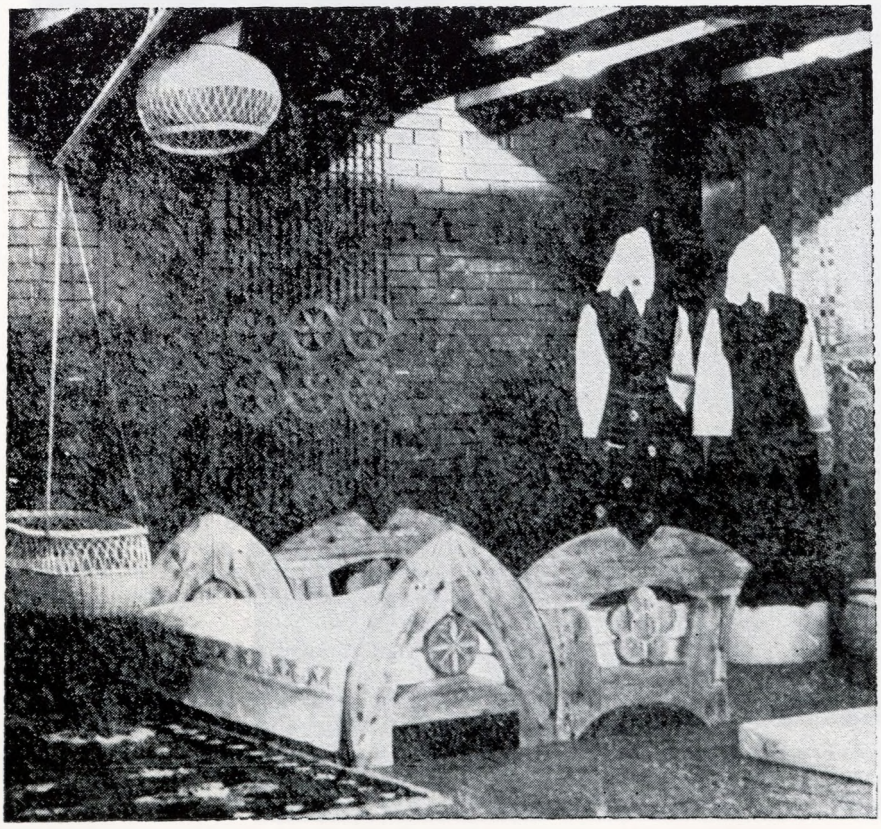

Aurelija Ragauskaitė - Mackevičienė

DVI SESERYS

Aldona Ragauskaitė — Kauno muzikinio teatro režisorė. Nuo jaunystės dienų ištikimai dirbusi teatre. Pradžioje dainavusi operos chore, būdama solistė sukūrė daug įdomių vaidmenų: Rozinos, Violetos, Karolinos, Adelės ir kitų. Savo gražiu koloratūriniu sopranu žavėjo klausytojus aštuoniolika metų. Šiuo laiku dirba kaip režisorė. Su dideliu entuziazmu ruošia naujų veikalų pastatymus Kaune.

Aurelija Ragauskaitė — Šiaulių dramos teatro vyriausioji režisorė. Už spektaklių V. Mykolaičio-Putino "Valdovas", N. Jašinsko "Kaip žydėjimas vyšnios" ir B. Sruogos "Pajūrio kurortas" režisūrą gavusi literatūros ir meno premiją 1976 m. Lietuvoje.

Aurelija atėjo į teatrą per mediciną. Baigė medicinos seserų kursus, farmacininkų kursus, trejetą metų dirbo vaistinėje. Jau vaikystėje pamėgusi teatrą, pasuko nauju keliu. Kaune baigė dramos studiją. Vėliau studijavo teatro meno institute Maskvoje. Grįžusi į Kauno dramos teatrą apgynė diplomą. Kurį laiką dirbo jaunimo teatre. Šiuo laiku sugrįžo į tėviškės apylinkę — Šiaulių teatrą.

Abi seserys — Aurelija ir Aldona Ragauskaitės yra kilusios iš Šiaulių apskr., Šiaulėnų miestelio. Vėliau gyveno ir mokėsi Kaune. Jos yra įdomios asmenybės ir talentingos režisorės. Jų vardai liks Lietuvos teatro istorijoje. **B. V.**

Aldona Ragauskaitė - Kuliukienė

Dail. Laima Skerstonaitė daugelį metų dirba knygų leidykloje "Mintis", prižiūri knygų menišką apipavidalinimą. Ji pati daug dirba iliustruodama vaikiškas knygas ir įvairias sveikinimo korteles. Dailininkė yra pasižymėjusi akvarelistė, jos mėgiamiausia tema — peisažai.

Julija Daniliauskienė — popieriaus karpinių menininkė. Šios rūšies menas Lietuvoje neturi labai gilių tradicijų, tačiau XIX a. mūsų moterys švenčių proga įvairiais karpiniais ir šiaudinukais puošdavo palubes ir sienas. Ypatingai ši liaudies meno šaka buvo paplitusi Aukštaitijoje. Prisimename įvairias saulytes, žvaigždutes, paukščiukus ir panašias grožybes, kurių ir vėlesniais laikais galima būdavo matyti senesnėse sodybose. Komerciniams papuošalams plintant, daugelis gražių liaudies gaminių pradėjo nykti, tačiau vis atsirasdavo žmonių, kurie nykstančias tradicijas atgaivindavo.

Julija Daniliauskienė popieriaus karpinius karpė tik laisvalaikiais, vėliau pradėjo domėtis ir studijuoti liaudies meno formas ir ornamentiką. Jau 1957 m. įvyko jos pirmoji kūrybos paroda, kuri buvo suruošta Kauno M. K. Čiurlionio dailės muzėjuje. J. Daniliauskienės mėgiamiausia tematika yra paukščiai, gėlės, medžiai. Jos karpinių stilizacija yra grakšti, fantastiškai reali ir dvelkianti lietuviško liaudies meno nuoširdumu.

Aušra Stasiūnaitė, jauna Vilniaus operos solistė, laimėjo pirmą vietą vokalistų konkurse Italijoje. Ji dainavo koloratūrinio mezzosoprano arijas iš Rossini operų. Jaunoji dainininkė Milano "La Scala" operoje stažuos ilgesnį laiką ir paruoš naują repertuarą.

Aktorė Gražina Jakavičiūtė paminėjo 70-tąjį metų sukaktį. Jaunystėje įsijungusi į sceninę veiklą, aktorė visą savo gyvenimą pašventė scenai. Ji dirbo Šiaulių, Klaipėdos ir Vilniaus dramos teatruose sukurdama daug įvairių vaidmenų.

Dail. Eugenija Jurkūnienė atšventė 70 metų jubilėjų. 1936 m. baigusi Kauno Meno mokyklos tapybos klasę, nuo 1938 m. ji dalyvauja įvairiose parodose. Dailininkė turi savitą, spalvingą braižą, daugumoje ji tapo peisažus ir natiurmortus.

Lituanistė A. Jonaitytė vadovavo tautosakininkam, kurie šią vasarą rinko medžiagą Žemaitijoje, kuri bus panaudota "Lietuvių kalbos atlasui". Reti lietuviški žodžiai yra renkami Latvijoje ir Gudijoje, kur yra nagrinėjama lietuviška įtaka.

• Madų ir grožio pasaulis

VEDA I. KAIRIENĖ

RUDENIUI

Rūbai rudeniui siuvami laisvesni, platesni ir švelnesnių linijų.

Labai madinga plati, laisva vilnonė vienos spalvos arba raštuoto "challis" suknelė. Prie tokios suknelės dėvima trumpa liemenė arba po ja dėvimas augštu kaklu megztinis.

Grįžta į madą ir eilutė. Eilučių švarkai trumpesni negu pernai, trumpesni kad išbalansuotų platu parauktą sijoną ir kaimietiško stiliaus palaidinę.

Apsiaustai taip pat platesni, kai kurie klostytom nugarom ir plačiom rankovėm.

Vakarui grįžta auksu ir sidabru ataustos medžiagos, brokadas ir žoržetas. Prie vakarinių rūbų dėvimi aukso papuošalai.

Sportiniai rūbai taip pat platūs. Didelėm apikaklėm megztiniai dėvimi su klostytais ir rauktais sijonais.

Švarkai platėja, o kelnės siaurėja.

Kad sekti paskutinę madą, nebūtina išmesti visus pernykščius rūbus. Prie turimų rūbų tik reikia įsigyti keletą madingų priedų ir jūsų garderobas tuojau pat "atjaunės".

Štai sąrašas dešimties paskutinės mados gabalų:

1. Naujas platus sijonas. Jis gali būt rauktas, klostytas arba trijų rauktų eilių, lengvos medžiagos ir gėlėtas. Populiarios medžiagos — vilnonis challis, tweed'as arba languota vilna.

2. Švelnių linijų plati palaidinė, su volanėliais puošta apikakle, siuvinėta arba su užsiūtiom siaurom klostelėm, siuvama iš krepo, šilko, satino ar sintetinės plonos medžiagos. Kai kurios tų palaidinių turi įmantriai užbaigtus rankogalius.

3. Trumpas avies kailio arba vilnonės medžiagos švarkelis. Ilgesni švarkai netinka prie naujų platesnių sijonų. Kailinį švarką gali pakeist corduroy, eglutėm austos vilnos ar languotas švarkelis. Kai kurie tų švarkelių turi dirželį užpakaly, klostytą nugarą, odines sagas ir odinius lopus ant alkūnių.

Tweed'o vilnos švarkai yra patys praktiškiausi. Jie labai gražiai dera su sijonais, megztiniais ar palaidinėm, dėvimi dienos metu. Jie taip pat puikiai artodo savaitgaliais, dėvimi su corduroy kelnėm ir plačiom apikaklėm megztiniais.

4. Megztos arba avies kailio liemenės, dėvimos su laisvom suknelėm, palaidinėm ir sijonais, arba su kelnėm ir megztiniais.

5. Antklodinės vilnonės medžiagos apsiaustas, kuris dažnai išverčiamas į kitą pusę. Taip pat ploščiaus stiliaus medvilninis apsiaustas, išverčiamas į vilnonį tweed'a.

Šaltesniam klimatui labai praktiškas avies kailio žieminis apsiaustas.

6. Medžiotojo stiliaus storos odos rankinukas, kitaip tariant — maišas.

Vakarui — mažas, virvele sutraukiamas auksinis rankinukas.

7. Platūs ir siauresni storos odos diržai, dėvimi prie sportiniu rūbų ir siauros šilkinių siūlų virvelės vakarinėm suknelėm.

8. Kai rūbai trumpėja ar ilgėja, prie besikeičiančio ilgio derinami ir batai. Augštos kulnys ir nuogos kojos nekaip atrodo su plačiais sijonais ir plaukiančiom suknelėm. Su naujom suknelėm dėvimi žemesnėm kulnim bateliai ir tos pačios spalvos dažnai storesnės ir raštuotos kojinės.

9. Kraštuose, kur žiema tęsiasi keletą mėnesių, būtina apavo dalis yra auliniai batai. Šiemet jie žemesnėm kulnim, šviesiai rudos spalvos.

10. Šaliai dar niekad nebuvo taip populiarūs, kaip šį rudenį. Jie dėvimi prie apsiaustų, suknelių, eilučių ir prie vakarinės aprangos. Daugelis jų megztos vilnos, mohair ir kašmiro. Vakarui šaliai dėvimi raštuotos plonos vilnos, šilko ir mezginių.

RUDENĖJANT

TŪKSTANČIO DOLERIŲ SUKNELĖ

Kas gi perka tuos prašmatnius brangius rūbus, išstatytus puošniose Toront'o ar New York'o krautuvių vitrinose, į kuriuos dažna moteris tik pro stiklą pasižiūrėti. Kas moka 250 dolerių už kuklų švarkelį ar 500 už dieninę suknelę?

Pagal Toronto Simpson'o butiko vedėją, jų krautuvė turi apie du tūkstančius nuolatinių pirkėjų, kurios kiekvieną sezoną lankosi jų salone ir nė nemirktelėjusios pakloja 750 dolerių už "kuklią" suknelę. Dažniausiai tai turtingų prekybininkų arba egzekutyvų žmonos. Antroje kategorijoje yra moterys pačios užimančios atsakingas pareigas ir uždirbančios 30-40 tūkstančių į metus. Daugelis tų dirbančių moterų išleidžia ketvirtadalį metinių pajamų rūbams.

Visos tos brangios suknelės, eilutės ir apsiaustai laikomi uždaryti ir pirkėjos ateina jų pažiūrėti iš anksto užsakytu laiku. Salono pardavėjos gerai pažįsta savo pirkėjas, žino jų skonį ir kas joms tinka. Gavusios naują siuntą, jos asmeniškai telefonu praneša savo pirkėjoms.

Ne visos salono pirkėjos yra turtingos. Kartais užklysta kokia mažos kompanijos sekretorė ir nusiperka vilnonį sijoną už 125 dolerius. Ji tik ką grįžo iš vasaros atostogų Europoje ir užsikrėtė europiečių skoniu. Europietė visada perka daug mažiau rūbų, bet gero pasiuvimo ir geros rūšies, kad jai tvertų keletą metų.

Taip pat šalia nuolatinių pirkėjų pasitaiko turistų arba moterų iš mažesnių miestų, atvažiuojančių į madų sostines apsipirkti. Kartais jos per pora valandu išleidžia pusantro tūkstančio dolerių, bet niekad daugiau nebesugrįžta.

Įdomu, kad daugelis vyrų nepritaria brangių rūbų pirkimui. Jie perka savo žmonoms ar sužieduotinėms brangenybes — auksą ir emeraldus, nes brangenybės niekad nenustoja vertės, o rūbai, kad ir kaip geri, po keletos sezonų išmetami.

* * *

Rankų valymas

• 1 pd. kukurūzų miltų ir ½ pd. tarkuoto paprasto muilo (castile) gerai sumaišyti ir sudėti į stiklinį indą. Sušlapinti rankas, palaistyti muilo mišiniu, gerai įtrinti ir nuplauti. Gera valymo priemonė riebaluotom ir nešvariom rankom, kurios yra jautrios aštriem muilam.

Rankų švelninimas

• Perpjaukite bulvę pusiau ir dažnai trinkite rankas, ypatingai po sušlapinimo. Bulvė rankas švelnina ir sugeria nemalonų virtuvės kvapą.

• Išgrandykite išvalgyto greifrukto vidų ir su vidujine žievele trinkite rankas, kad susigertų natūralūs aliejai. Jie veikia gaivinančiai į rankų odą ir ją švelnina.

• Ištirpinkite ½ štl. boro rūgšties 1-me puodelyje rožių vandens. Gerai maišant pridėkite 1 pd. glicerino. Šis mišinys labai gerai minkština ir švelnina rankų odą.

• Sumaišykite po 1 šaukštelį: alyvų aliejaus, rožių vandens, odekolono ir glicerino. Gerai išmaišytą mišinį atskieskite su 4 puodukais šilto vandens. Visą laiką maišant po truputį sudėkite ½ sv. avižinių miltų. Supilkite į butelį ir laikykite šaldytuve. Tepkite šiurkščias ir paraudonavusias rankas tris kartus dienoje.

• Sumaišykite 2 šaukštus glicerino ir 2 šaukštus citrinos sunkos. Supilkite į mažą buteliuką ir laikykite šaldytuve. Puiki priemonė rankų švelninimui, baltinimui ir kvapo panaikinimui.

• Šeimininkių kampelis

Veda L. MURAUSKIENĖ

Provanso jautiena

Mėsos paruošimas:

3 sv. jautienos, supjaustytos 2 cm. kubais,
¼ sv. pasūdytos kiaulienos,
12 mažų svogūnėlių,
½ pd. balto vyno,
2 pd. buljono,
12 mažų morkų,
½ štl. druskos, ¼ štl. rozmarino,
¼ štl. "thyme",
2 skiltelės česnako,
¾ pd. žalių alyvuogių,
¾ pd. juodų alyvuogių,
24 nulupti vyšniniai pomidorėliai.

Marinatas:

¼ pd. aliejaus,
2 svogūnai (pjaustyti riekėmis),
1 saliero kotas,
1 morka,
3 skiltelės kapoto česnako,
1½ pd. balto vyno,
1 štl. druskos, ½ štl. rozmarino,
½ štl. "thyme",
12 pipirų.

Svogūnus pakepinti su aliejumi, sudėti visus marinato priedus ir patroškinti apie 15 min. Atšaldyti. Jautieną supjaustyti, sudėti į atšaldytą marinatą ir laikyti per naktį. Porą kartų pamaišyti. Išmarinuotą jautieną išimti ir nusausinti. Marinatą nusunkti. Kiaulieną pavirinti vandenyje apie 10 min., supjaustyti kubais ir pakepinti. Sudėti jautieną ir pakepinti kartu. Mėsą sudėti į kepimo indą ir užpilti nusunktu marinatu. Pridėti prieskonių: druskos, rozmarino, česnako, "thyme". Užpilti vynu ir buljonu, kad apsemtų. Užvirinti, įdėti į krosnį ir troškinti prie lengvos temperatūros apie 1½ val. Pakepinti svogūnus ir sudėti prie mėsos, taip pat sudėti morkas ir vėl troškinti apie 1 val. Po to atšaldyti ir per naktį laikyti šaldytuve. Nuimti nuo paviršiaus riebalus. Įdėti pipirus, nuluptus pomidorus ir nusausintas alyvuoges. Viską gerai pašildyti ir servuoti su virtom bulvėm.

Obuolių drebučiai

1 pk. vyšnių želatinos miltelių (3 oz.),
1 štl. citrinos sunkos,
1 dėž. obuolių košės (14 oz.),
1 pd. kapotų obuolių (Delicious),
½ pd. smulkiai kapotų riešutų (walnuts),
rūgščios grietinės, vandens, cukraus, cinamono.

Želatinos miltelius ištirpinti su vienu puodeliu verdančio vandens ir atvėsinti. Sudėti citrinos sunką, obuolių košę ir gerai išmaišyti. Tuščiu viduriu (rato) formą išskalauti šaltu vandeniu ir supilti želatinos mišinį. Laikyti šaltai, kol gerai sustings. Didesnę lėkštę iškloti salotų lapais į kurią išversti sustingusius drebučius. Kapotus obuolius sumaišyti su rūgščia grietine ir riešutais. Pagal skonį galima pridėti truputį cukraus ir cinamono. Viską sudėti į vidurį ir papuošti obuolių žievelėmis.

Pakepinti pomidorai

6 dideli pomidorai,
2 kiaušiniai (lengvai išplakti),
sausainių, druskos, pipirų, sviesto.

Pomidorus supjaustyti storesnėmis riekėmis ir abi puses gerai nusausinti. Pamirkyti plaktuose kiaušiniuose ir gerai pavartyti sausainiuose. Pabarstyti druska ir pipirais. Kepinti svieste, kol gražiai paruduos. Tinka prie šaltų ir šiltų užkandžių.

Sūrio pyragas

2 pk. grietininio sūrio (8 oz.),
1 pk. sausos varškės (dry curd — 16 oz.),
2 št. bulvinio krakmolo,
5 kiaušiniai,
5 št.rūgščios grietinės,
1 citrina (sunka ir tarkuota žievė),
10 št. cukraus,
8 "Graham" sausainių,
4 št. sviesto,
2 št. medaus.

Atidaromą torto formą iškloti vaškiniu popierium. Pašildyti sviestą, ištirpinti medų ir sumaišyti su "Graham" sausainiais. Viską sudėti į formą ir lengvai prispausti. Į indą sudėti: grietininį sūrį, varškę, krakmolą, kiaušinių trynius, grietinę, citrinos sunką ir tarkuotą žievelę, 8 št. cukraus ir išmaišyti. Gerai išsukti su elektriniu suktuvu. Išplakti kiaušinių baltymus su 2 št. cukraus ir lengvai įmaišyti į varškės masę. Viską supilti į formą ant sausainių ir kepti krosnyje: 10 min. prie 450° ir 1 val. prie 350°. Išjungti krosnį ir laikyti pyragą apie 1 val., kad palengva atvėstų.

Prieš servuojant uždėti rūgščios uogienės, geriausiai tinka "cherry pie filing".

Citrinos pjaustymo (papuošimui) pavyzdžiai

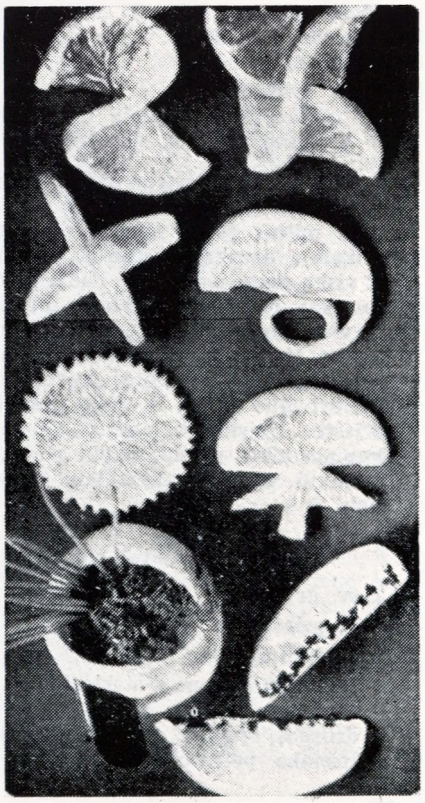

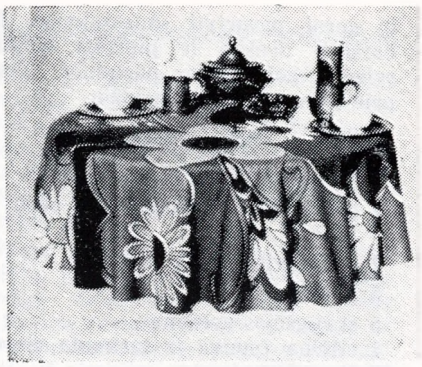

Dekoratyvus užkandžių stalas

Troškinta kiauliena su svogūnais

2 sv. liesos kiaulienos,
2 sv. svogūnų,
2 pd. rūgštaus vyno,
paprika, česnakas, druska, pipirai, pomidorų košė ir įvairūs prieskoniai pagal skonį.

Kiaulieną supjaustyti mažais gabalėliais, svogūnus supjaustyti riekelėmis, viską sumaišyti ir sudėti į troškinimo indą — be vandens ir be riebalų. Indą uždengti, įdėti į šaltą krosnį ir prie vidutinės temperatūros laikyti 1 val. Kai inde atsiras sunka ir pradės virti, įpilti vyną ir dėti kitus patinkamus prieskonius. Viską sudėjus dar troškinti apie 1 val.

Bulviniai kamuoliukai

1 sv. bulvių,
2 kiaušiniai,
2 št. sviesto,
miltų, druskos.
Padažui:
2 št. sviesto,
½ pd. smulkiai tarkuotų burokėlių,
svogūno, citrinos, druskos.

Su lupenomis išvirtas bulves nulupti ir sumalti. Į jas įmušti 2 trynius, įdėti miltus (apie 1 pd. arba pagal reikalą), druską, išplaktus baltymus ir viską gerai išminkyti. Padaryti mažus kamuoliukus, pavolioti miltuose ir virti verdančiame vandenyje apie 5 min. Maltus burokėlius sumaišyti su prieskoniais — citrinos sunka, druska, svogūno sunka ir viską pakepinti svieste. Išvirtus bulvinius kamuoliukus nusunkti, užpilti lydytu sviestu ir aplinkui apdėti pakepintais burokėliais.

Grybai, troškinti vyne

1 sv. grybų,
4 št. sviesto,
2 št. miltų,
5 št. baltojo vyno (atskiesti ½ pd. vandens),
druskos, pipirų, muskato riešuto, česnako, petražolių.

Šviežius grybus nuvalyti, nuplauti ir supjaustyti. Sudėti į gilesnę keptuvę ir pakepinti svieste. Sudėti visus priedus, užpilti praskiestą vyną ir uždengus troškinti ant mažos ugnies, kol grybai suminkštės. Tinka su bulvėmis arba kaip priedas prie įvairių mėsų.

Grybų sultinys

5 pd. vandens,
2 oz. džiovintų baravykų,
1 petražolės šaknis, 1 morka, 1 svogūnas, lauro lapelių, pipirų, sviesto, druskos, petražolių, kiaušinis.

Į šaltą vandenį sudėti visas daržoves, prieskonius, išvirti ir perkošti. Į perkoštą sultinį sudėti nuvalytus ir perrinktus džiovintus baravykus ir pavirinti. Prieš baigiant virti įdėti druskos ir 2 št. sviesto ir nusunkti. Į sriubos lėkštę įdėti kietai virto kiaušinio pusę, pabarstyti kapotom petražolėm ir užpilti sultiniu. Grybų sultinys tinka kaip pagrindas ir kitom sriubom: burokėliam, barščiam ir t.t.

ACTO NAUDOJIMAS VALYMUI

- Norint pašalinti nemalonų kvapą virimo induose reikia įpilti 1 pd. acto ir pavirinti.
- Stiklus, kurių paviršius yra aptrauktas nepermatomu filmu reikia pavirinti ½ acto ir ½ vandens mišinyje. Pagal reikalą galima patrinti smulkia dratine ir plauti muiluotu vandeniu. Išskalauti.
- Plaunant riebaluotus indus reikia į vandenį įpilti acto. Riebalai pranyksta ir indai gražiau blizga.
- Porceliane atsiradusias geltonas dėmes galima panaikinti indą pavirinus acto ir druskos mišinyje.
- Variniai indai gražiai blizga, jei juos blizginsime acto, druskos ir miltų mišiniu. Po valymo gerai išplauti ir išdžiovinti.

Kokteilių buterbrodėlių dekoravimas

Dekoratyvus daržovių pjaustymas.

Duonos pjaustymo pavyzdžiai.

• Atsiųsta paminėti

Lituanistikos Instituto 1975 metų Suvažiavimo Darbai; redagavo — **B. V. Mačiuika;** techninė priežiūra — T. Remeikis; 186 psl.; kaina — $5.00.

Veidai ir Problemos Lietuvių Literatūroje II — Jonas Grinius; Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos leidinys; redagavo — **A. Liuima, SJ;** 496 psl.; LKM Akademija, Piazza della Pilotta 4, Roma, Italy.

Du Draugai — V. Frankienė-Vaitkevičienė; premijuota apysaka jaunimui; JAV LB Švietimo Tarybos leidinys, 1976 m.; 222 pusl., kaina nepažymėta; viršelis ir iliustracijos — dail. **D. Stončiūtės - Kuolienės.** Graži dovana jaunimui.

* * *

ŽURNALUI AUKOJO

$100 — Montrealio Liet. Kat. Mot. Dr-ja, Montreal, Que.

$28 — Sudburio Žuvautojų ir Medžiotojų Klubas, Sudbury, Ont.

$20 — Stankūnienė B., Chicago, Ill.

$10 — Didžiulienė L., Bogota, Colombia.

$9 — Galiauskienė E., Toronto, Ont.
$5 — Gustienė O., Los Angeles, Calif., Kasputienė T., Leedervillie, Australia, Paulienė B., Allendale, N.J., Skripkutė L., Hamilton, Ont.

$4 — Sergautienė O., Miami Beach, Fla.

$2 — Stankevičienė M., Leedervillie, Australia, Timmerman T., Winnipeg, Man., Vashkienė S. St. Petersburg, Fla.

$1 — Aperavičienė A., Toronto, Ont., Butkienė B., Monterey Par, Calif., Čepulienė M. R., Middle Valley, N.J., Genčiuvienė M., Mt. Brydges, Ont., Jocienė E., Cleveland, Ohio, Kardelienė E., Montreal, Que., Katelienė A., Chicago, Ill., Kavaliūnienė P., Athol, Mass., Kuprevičienė A., Hartford, Conn., Mačiulaitienė E., Toronto, Ont., Misiūnienė E., Omaha, Nebr., Rimienė A., Chicago, Ill., Smailienė A., Toronto, Ont., Stanaitienė I., Hamilton, Ont., Tamošiūnienė P., Cicero, Ill., Ugėnienė M., St. Petersburg, Fla., Vaičaitienė G. Chicago, Ill., Vanagienė A., Sault St. Marie, Ont., Vazalinskienė I., LaSalle, Que.

GARBĖS PRENUMERATOS

Agurkienė J., Omaha, Nebr., Asminienė G., Livonia, Mich., Babronienė V., Cricago, Ill., Balčiūnienė M. Woodhaven, N.Y., Baltuonienė J., LaSalle, Que., Barkauskienė P., Chicago, Ill., Biknevičienė K., Chicago, Ill., Bilevičienė E., Hamilton, Ont., Biliūnienė V., LaSalle, Que., Bradley A., N. Providence, N.J., Brazdžionienė I., Los Angeles, Calif., Brenciuvienė S., Chicago, Ill., Budnikienė J., Hamilton, Ont., Bukšienė A., Omaha, Nebr., Čečkauskienė P., Montreal, Que., Čegienė V., Dundas, Ont., Čepienė E., Weston, Ont., Čepukienė B., Pickering, Ont., Cibienė E., Great Neck, N.Y., Čiuprinskienė A., Vienna, Ont., Dačienė A., Norwood, Mass., Dalindienė V., Toronto, Ont., Damašienė V., E. Chicago, Ind., Dambriūnienė E., Brentwood, Md., Damienė O., Naperville, Ill., Didžiulienė L., Bogota, Colombia (2), Diminskienė E., Chicago, Ill., Dobravalskienė V., Chicago, Ill., Dūdienė I., Collingwood, Ont., Dulskienė A., Brockton, Mass., Dunderienė V., Toronto, Ont., Elsbergienė A., Brigantine, N.J., Galeckienė E., Rden, Ont., Garbauskienė K., Great Neck, N.Y., Garbauskienė A., Old Bethpage, N.Y., Gaušienė E., Brecksville, Ohio, Gimbutienė S., Arlington, Mass., Giršienė R., Toronto, Ont., Gylienė B., Olympia, Wash., Griggs V., Calgary, Alta., Grižienė A., Waukegan, Ill., Heningienė S., Detroit, Mich., Indriunienė E., Wheaton, Ill., Jakimavičiūtė I., Hamilton, Ont., Jameikienė K., Rockford, Ill., Jančiukienė B., Winnipeg, Man., Janušienė Z., Livonia, Mich., Jasaitienė B., Chicago, Ill., Jaugelienė A., Montreal, Que., Jautokaitė S., Chicago, Ill., Jokubilienė E., Delhi, Ont., Jonikienė M., Hamilton, Ont., Juknevičienė E., Chicago, Ill., Juozaitienė J., Hamilton, Ont., Juozapavičienė B., Chicago, Ill., Juršėnaitė G., Chicago, Ill., Jusienė O., Worcester, Mass., Juškiwnė G., Winter Haven, Fla., Kalesinskienė H., N. Britain, Conn., Kasputienė T., Leederville, Australia, Kazlauskienė S., Chicago, Ill., Kazlauskienė M., Hamilton, Ont., Kazlauskienė G., Stamford, Conn., Kerelienė M., Chicago, Ill., Kinderienė P., Chicago, Ill., Kybartienė L. G., Hamilton, Ont., Kriščikaitienė L., Hartford, Conn., Kryžanauskienė A., Stayner, Ont., Krasauskienė E., Chicago, Ill., Kšivickienė A., Dundas, Ont., Kudukienė O., London, Ont., Kuncaitienė L., Roleigh, N.C., Kutkienė E., Dearborn, Mich., Labuckienė J., Val Caron, Ont., Laukienė L., Chicago, Ill., Laurent A., Lemont, Ill., Leskauskienė G., Stone Park, Ill., Lozoraitienė V., Roma, Italy, Mačienė A., Downers Grove, Ill., Mackevicz K., Centerville, Mass., Manglicienė D., Toronto, Ont., Mantautienė S., Worcester, Mass., Masaitienė E., Hevre de Grace, Md., Matulionienė O., Plattsburg, N.Y., Mažeikienė S., Delhi, Ont., Meškauskienė K., Hamilotn, Ont., Meškauskienė E., Chicago, Ill., Mickeliūnienė E., Richmond Hill., N.Y., Miškinienė K., Rochester, N.Y., Morkūnienė I., Toronto, Ont., Motušienė B., Cicero, Ill., Nainienė B., Chicago, Ill., Nausėdienė J., Chicago, Ill., Navickienė N., Gulfprt., Fla., Navidomski A., Bridgeport, Conn., Ofrossimow S., Brockton, Mass., Okunienė I., Flushing, N.Y., Ožalienė P., Brooklyn, N.Y., Pabedinskienė B., Glen Ellyn, Ill., Pajarskienė O., Hamilton, Ont., Paketurienė J., Rodney, Ont., Pareštienė B., Hamilton, Ont., Pautėnienė D., F. Eustis, Va., Petronienė R., S. Boston, Mass., Patrauskienė D., Chicago, Ill., Petrušaitienė S., Racine, Wisc., Pilipavičienė A., Juno Beach, Fla., Puškoriūtė A., E. Cleveland, Ohio, Radzivanienė A., Richmond Hill, N.Y., Raišienė J., Chicago, Ill., Ramanauskienė S., Chicago, Ill., Rastapkevičienė T., Dutton, Ont., Remezienė K., Brooklyn, N.Y., Ribinskienė O., Detroit, Mich., Rimkevičienė A., Chicago, Ill., Rimkienė M., Vittoria, Ont., Rimkienė M., Chicago, Ill., Rimkūnienė I., Likeside, Mich., Rudokienė B., Tillsonburg, Ont., Rugienienė E., Tillsonburg, Ont., Rukštelienė O., Dearborn Hts., Mich., Ruteniené V., Woodhaven, N.Y., Sakalienė S., Toronto, Ont., Sakalienė Z., Hamilton, Ont., Sakavičienė L., Hamilton, Ont., Šaltmirienė D., Toronto, Ont., Samaitienė A., Chicago, Ill., Saplienė P., Toronto, Ont., Sidrienė G., Streator, Ill., Simonaitienė O., Cicero, Ill., Šimukonienė G., Richmond Hill, N.Y., Sirusienė V., Garrison, N.Y., Šišienė J., Union, N.Y., Skruodienė P., Cicero, Ill., Škepetytė J., Los Angeles, Calif., Šliažienė A., Chicago, Ill., Snarskienė D., Worcester, Mass., Sniuolienė V., Brockton, Mass., Sriubiškienė J., Islington, Ont., Stankaitienė M., Rockford, Ill., Stankevičienė V., Montreal, Que., Starkienė B., Santa Monica, Calif., Stasaitienė M., Chicago, Ill., Staškevičienė O., Port Colborne, Ont., Stoškuvienė M., Chicago, Ill., Stropienė A., Chicago, Ill., Stulginskienė L., Toronto, Ont., Švelnienė D., Ansonia, Conn., Svilienė B., Medway, Mass., Svotelienė M., Baltimore, Md. (2), Tamašauskienė S., Waukegan, Ill., Tauterienė S., St. Catharines, Ont., Tekutienė P., LaSalle, Que., Timmerman T., Winnipeg, Man., Trumpauskienė M., Grand Rapids, Mich., Tucker V., Roseville, Mich., Urbonienė L., Edmonton, Alta., Urbonienė S., Detroit, Mich., Yčienė A., Toronto, Ont., Vadauskienė I., Toronto, Ont., Vadopalienė L., Barrington, Ill., Valaitienė B., S. Boston, Mass., Vaičjurgienė V., Dorchester, Mass., Vaškevičienė A., Toronto, Ont., Vidžiūnienė D., Chicago, Ill., Vieraitienė M., Tillsonburg, Ont., Vengraitienė S., Redford, Mich., Viskantienė D., Victoria, B.C., Vyšniauskienė G., Toronto, Ont., Žemaitienė I., Islington, Ont., Žiedonienė S., Willoughby Hills, Ohio, Žilvytienė A., Mount Hope, Ontario, Žilvytienė M., Tillsonburg, Ont., Žitkevičienė J., Moonee Ponds, Australia, Žitkuvienė A., Seattle, Wash., Zubrickienė E., Margate, Fla., Žukienė A., Baltimore, Md., Žvinakienė B., Albuquerque, N. M., Žvirždienė Z., Olympia, Wash.